

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Βρυξέλλες, 14.7.2004
COM(2004) 487 τελικό

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΣΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ**

Δημοσιονομικές προοπτικές 2007 - 2013

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΣΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ

Δημοσιονομικές προοπτικές 2007 - 2013

Τον Φεβρουάριο του 2004, η Επιτροπή ανέπτυξε ένα πολιτικό σχέδιο για την Ένωση, το οποίο αποσκοπεί στην αντιμετώπιση των κύριων προκλήσεων με τις οποίες θα βρεθούν αντιμέτωποι η Ευρώπη και οι πολίτες της μέχρι το 2013. Σκοπός ήταν να ξεκινήσει μία συζήτηση προσανατολισμένη προς το μέλλον σχετικά με τους στόχους της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τα μέσα που απαιτούνται για την υλοποίησή τους.

Προκειμένου να υλοποιηθούν οι δράσεις μέχρι την ημερομηνία στόχο της 1^{ης} Ιανουαρίου 2007, η συζήτηση πρέπει να εισέλθει τώρα σε μια νέα φάση. Προσοχή πρέπει να δοθεί στα συγκεκριμένα μέτρα που απαιτούνται ώστε να εφαρμοστεί στην πράξη το πολιτικό πλαίσιο.

Προς το σκοπό αυτό, η Επιτροπή ανέπτυξε μια δέσμη λεπτομερών προτάσεων δράσης. Οι προτάσεις αυτές συγκεκριμενοποιούν τις αρχές που περιέχονται στην ανακοίνωση του Φεβρουαρίου: ακολουθούν σαφείς πολιτικούς στόχους, προσφέρουν μια πραγματική προστιθέμενη αξία, αντικατοπτρίζουν μια διαδικασία απλούστευσης και τηρούν τις αρχές χρηστής διακυβέρνησης.

Πολλές από τις προτάσεις αυτές έχουν τώρα ολοκληρωθεί. Έφθασε επομένως η στιγμή να γίνει ο απολογισμός των εργασιών που υλοποιήθηκαν από τον Φεβρουάριο, να επισημανθεί η προστιθέμενη αξία της δράσης της ΕΕ καθώς και οι δαπάνες που απαιτούνται για την προώθηση του πολιτικού σχεδίου που πρότεινε η Επιτροπή για την περίοδο 2007-2013, και να δοθούν εξηγήσεις σχετικά με το πώς θα απλουστευθούν και θα εξορθολογιστούν τα μέσα εφαρμογής αυτού του σχεδίου. Αυτό είναι το αντικείμενο της παρούσας ανακοίνωσης.

Το έγγραφο συνοδεύεται από μια πρώτη σειρά λεπτομερών προτάσεων που ορίζουν το νομικό πλαίσιο για τους κύριους τομείς δράσης. Θα ακολουθήσουν άλλες προτάσεις, ιδίως στους τομείς των εξωτερικών σχέσεων, του περιβάλλοντος, της έρευνας και της ελευθερίας, της ασφάλειας και της δικαιοσύνης.

* * *

*

1. ΠΡΟΣ ΤΗ ΛΗΨΗ ΜΙΑΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ

Η συζήτηση με το Συμβούλιο και το Κοινοβούλιο

Η έκδοση της ανακοίνωσης της 10^{ης} Φεβρουαρίου “Η οικοδόμηση του κοινού μας μέλλοντος – πολιτικές προκλήσεις και δημοσιονομικά μέσα της διευρυμένης Ένωσης”¹ αποτέλεσε το σημείο εκκίνησης μιας απόφασης για τις νέες δημοσιονομικές προοπτικές. Έδωσε στο Συμβούλιο και στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο τη δυνατότητα να εξετάσουν τις πολιτικές προτάσεις που διατύπωσε η Επιτροπή. Τον Απρίλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο εξέδωσε ψήφισμα στο οποίο τονίζονταν οι πολιτικές προτεραιότητες της Ένωσης. Παράλληλα, το Συμβούλιο είχε μια πρώτη συζήτηση σχετικά με την ανακοίνωση της Επιτροπής και η ιρλανδική προεδρία εκπόνησε μια αναλυτική έκθεση στην οποία επισημαίνονταν ορισμένοι από τους βασικούς τομείς για περαιτέρω συζήτηση. Κατά τη διάρκεια του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Ιουνίου, συμφωνήθηκε να συνεχιστούν οι εργασίες για τα θέματα που προσδιορίζονται στην παρούσα έκθεση, ιδίως:

- η ανάγκη ενός αυστηρότερου προσδιορισμού προτεραιοτήτων μεταξύ των διαφορετικών αιτήσεων δαπανών·
- το ύψος των δαπανών που απαιτούνται προκειμένου να ικανοποιηθούν οι φιλοδοξίες των κρατών μελών για την Ένωση·
- μια διεξοδικότερη ανάλυση της προστιθέμενης αξίας μέσω των δαπανών της ΕΕ.

Η Επιτροπή χαιρετίζει τις πρώτες αυτές αντιδράσεις στην ανακοίνωσή της και στις προτεραιότητες που έθεσε.

Λαμβάνοντας υπόψη αυτή τη συζήτηση, η Επιτροπή προτίθεται να εμβαθύνει την ανάλυσή της για την προστιθέμενη αξία των προτεινόμενων δράσεων και των μέσων διακυβέρνησης, προκειμένου να δώσει στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να συνεχίσουν τη συζήτηση. Η παρούσα ανακοίνωση και η έγκριση των νομοθετικών προτάσεων συνιστούν μια πρόσθετη συνεισφορά στη συζήτηση αυτή.

Είναι χρήσιμο να υπενθυμιστούν ορισμένα βασικά γεγονότα, τα οποία προσδιορίζουν τις προτεραιότητες που έθεσε η Επιτροπή στην πρότασή της:

- **Ο προϋπολογισμός της ΕΕ είναι περιορισμένος.** Σε σύγκριση με τους εθνικούς προϋπολογισμούς που, κατά μέσο όρο, απορροφούν περίπου 45% του εθνικού εισοδήματος, ο προϋπολογισμός της ΕΕ είναι λίγο μεγαλύτερος από 1%. Η Επιτροπή δεν πρότεινε καμία τροποποίηση του ανωτάτου ορίου των πόρων σε επίπεδο ΕΕ, που παραμένει στο 1,24% του ακαθάριστου εθνικού εισοδήματος. Ωστόσο, πρότεινε να αυξηθούν οι πόροι που χρησιμοποιούνται κάτω από το ανώτατο αυτό όριο. Η κινητοποίηση αυτού του περιθωρίου κατέστη αναγκαία λόγω της αύξησης των αρμοδιοτήτων της Ένωσης και του κόστους των διαδοχικών διευρύνσεων: στο πλαίσιο αυτό, πρέπει να επισημανθεί ότι την τελευταία επταετία το ποσοστό αύξησης του προϋπολογισμού της ΕΕ ήταν το ήμισυ της αύξησης των προϋπολογισμών των κρατών μελών.

¹ COM(2004)101

- **Πολλές πολιτικές αποφάσεις οι οποίες θα προσδιορίσουν τις επόμενες δημοσιονομικές προοπτικές έχουν ήδη ληφθεί. Μέσω των αποφάσεων αυτών προκύπτουν ήδη σαφείς απαιτήσεις όσον αφορά τις δαπάνες:**
 - Η σημερινή φάση της διεύρυνσης θα αυξήσει κατά 5% το ΑΕγχΠ της Ένωσης – και επομένως τα έσοδά της – με παράλληλη όμως αύξηση του πληθυσμού της κατά 30%. Αυτό σημαίνει ότι οι δαπάνες θα αυξηθούν περισσότερο από τα έσοδα. Για παράδειγμα, η διεύρυνση συνεπάγεται 4 εκατ. επιπλέον γεωργούς, ήτοι μία αύξηση της τάξης του 50%, και διπλασιασμό των εισοδηματικών ανισοτήτων μεταξύ πλουσίων και φτωχών. Ο προϋπολογισμός πρέπει να στηρίζει τη στρατηγική της Λισσαβόνας και την πορεία της οικονομίας της ΕΕ προς μια μεγαλύτερη ανταγωνιστικότητα και καινοτομία.
 - Η συμφωνία που επιτεύχθηκε όσον αφορά τη χρηματοδότηση της γεωργίας μέχρι το 2013 δεσμεύει ήδη ένα μεγάλο τμήμα του προϋπολογισμού της ΕΕ.
 - Η Ευρωπαϊκή Ένωση πρέπει να αναλάβει νέα καθήκοντα, ιδίως στον τομέα της ελευθερίας, της ασφάλειας και της δικαιοσύνης για να αντιμετωπίσει τις νέες απειλές και κρίσεις σε θέματα ασφάλειας.
 - Η ανάγκη για την Ένωση να δραστηριοποιηθεί εκτός των συνόρων της – και η προσδοκία ότι θα το πράξει αποτελεσματικά – αυξήθηκαν παράλληλα με το γεγονός ότι η αστάθεια στις γειτονικές χώρες κατέστη περισσότερο ευάλωτη.

Η πολιτική συναίνεση για δράση

Οι προτάσεις που διατυπώνονται στηρίζονται στις εργασίες του Συμβουλίου και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για την ανάπτυξη ενός σαφούς οράματος για το μέλλον της Ευρώπης. Υπάρχει ευρεία πολιτική συναίνεση σχετικά με τους τομείς στους οποίους πρέπει να δράσει η Ένωση. Η συναίνεση αυτή αντικατοπτρίζεται στη Συνθήκη και στο Σύνταγμα, στα ψηφίσματα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και στα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου. Οι κύριοι στόχοι όπως η απασχόληση, ένα βιώσιμο περιβάλλον, η ασφάλεια και ο ενεργός ρόλος στον κόσμο καθορίζονται ρητά:

- Η ενιαία αγορά παρείχε στις ευρωπαϊκές οικονομίες μια πραγματική ευκαιρία να προστεθεί μία επιπλέον διάσταση στην ανάπτυξη και την ευημερία. Το δυναμικό ανάπτυξης της Ευρώπης μειώθηκε μέσα σε λίγα χρόνια από 3% σε 2% και οι οικονομικές επιδόσεις της Ευρώπης πρέπει να βελτιωθούν. Η ανεργία παραμένει σε ανεπίτρεπτα επίπεδα, και οι κίνδυνοι κοινωνικού αποκλεισμού αυξάνουν. Ενώ η ελευθέρωση στην ΕΕ δημιουργεί αλλαγές, η Ένωση πρέπει να συμβάλει στη διευκόλυνση της μετάβασης. Η διεύρυνση οδήγησε στην αύξηση του χάσματος μεταξύ των πλουσιότερων και των φτωχότερων κρατών μελών, γεγονός που ζημιώνει τη ζωτικότητα της ευρωπαϊκής οικονομίας.

Για την επίτευξη της ανάπτυξης και τη μείωση των ανισοτήτων απαιτείται η ανάληψη δράσης σε κάθε επίπεδο. Το επιτακτικό αυτό καθήκον υποστηρίζει η στρατηγική της Λισσαβόνας, αλλά μέχρι σήμερα τα αποτελέσματα υπολείπονται των προσδοκιών. Πρέπει να δοθεί μια νέα ώθηση και να εξευρεθεί μια νέα κατεύθυνση προκειμένου να καταστεί η οικονομία της Ευρώπης μια δυναμική οικονομία που θα στηρίζεται στη γνώση και παράλληλα να ενισχυθεί η συνοχή της Ένωσης μετά από τη διεύρυνση.

- Η Ευρώπη είναι πλούσια σε πόρους. Η ευρωπαϊκή κοινωνία χαρακτηρίζεται από τα τοπία της, τα ύδατά της, την ύπαιθρό της και τους πόρους που εμπερικλείουν. Η πρόκληση συνίσταται στη διαχείριση και την προστασία των πόρων αυτών για τις σημερινές και τις μελλοντικές γενεές. Ο ρόλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης στον τομέα αυτό είναι σαφής. Τα τρόφιμα που παράγονται στην Ευρώπη κυκλοφορούν σε μία ενιαία αγορά και πρέπει να διασφαλίζεται ένα υψηλό ποιοτικό επίπεδο. Οι οικολογικές προκλήσεις πρέπει να αντιμετωπίζονται σε ηπειρωτική και παγκόσμια κλίμακα. Δεν είναι τυχαίο ότι τα θέματα αυτά συγκαταλέγονται μεταξύ των βασικών κοινών πολιτικών της Ένωσης.
- Σήμερα η ΕΕ καλείται να εξετάσει τις ανησυχίες που αφορούν άμεσα τους πολίτες. Η ιθαγένεια της ΕΕ αποτελούσε μέχρι σήμερα ένα ζήτημα αξιών: τώρα αυτές πρέπει να εφαρμοστούν στην πράξη. Το οργανωμένο έγκλημα και η τρομοκρατία αποτελούν διασυννοριακές απειλές. Η παράνομη μετανάστευση μπορεί να αντιμετωπιστεί μόνο με τη συνεργασία. Η ενιαία αγορά απαιτεί αυτόματα την ανάληψη δράσης εκ μέρους της ΕΕ στους τομείς της δημόσιας υγείας, της ασφάλειας των τροφίμων και της προστασίας των συμφερόντων των καταναλωτών. Η αυξημένη ποικιλομορφία παρέχει ευκαιρίες που απαιτούν συλλογική αντίδραση. Σε όλους αυτούς τους τομείς, η ανάληψη δράσης είναι απαραίτητη σε ευρωπαϊκό επίπεδο.
- Το βάρος της ΕΕ είναι εντυπωσιακό: πάνω από 450 εκατ. κάτοικοι, ένα τέταρτο της παγκόσμιας παραγωγής, ηγετική εμπορική δύναμη, ο μεγαλύτερος χορηγός βοήθειας. Κατά συνέπεια, ο εξωτερικός κόσμος εξετάζει διαρκώς την ικανότητά της να ενεργεί ή να αντιδρά ως πολιτική οντότητα. Η ΕΕ αντιμετωπίζει την πρόκληση να αναλάβει την ευθύνη του ηγέτη: εάν το πράξει, οι οικονομικές και πολιτικές υποχρεώσεις της έναντι των εταίρων της και των γειτόνων της θα είναι τεράστιες. Μπορεί όμως να απομονωθεί και να αρνηθεί να αναλάβει αυτή την πρόκληση; Σε συνεργασία και υψώνοντας μία μόνο φωνή, η Ένωση μπορεί να χρησιμοποιήσει ένα μοναδικό συνδυασμό πολιτικών μοχλών: βοήθεια, εμπόριο, οικονομική συνεργασία και πολιτικό διάλογο.

Το κόστος της αδράνειας είναι υψηλό. Εάν δεν αντιμετωπιστούν τα προβλήματα και δεν εξευρεθούν λύσεις στην ευρωπαϊκή οικονομία υπάρχει ο κίνδυνος μιας φθίνουσας οικονομικής πορείας. Εάν δεν διατηρηθούν και δεν χρησιμοποιηθούν με φειδώ οι φυσικοί πόροι, αυτό θα έχει ως αποτέλεσμα τη δημιουργία επιπλέον κόστους για τις μελλοντικές γενεές. Εάν δεν αντιμετωπιστούν οι ανησυχίες των πολιτών για ασφάλεια και ποιότητα ζωής, αυτό θα έχει ως συνέπεια τόσο την απογοήτευση όσο και την δημιουργία κινδύνων. Εάν δεν βελτιωθεί η αποτελεσματικότητα της εξωτερικής πολιτικής αφαιρείται κάθε δυνατότητα προβολής και προστασίας των ευρωπαϊκών αξιών και προώθησης της ειρήνης και της ανάπτυξης παγκοσμίως.

Υλοποίηση των πολιτικών στόχων

Όλοι οι διαθέσιμοι μοχλοί πρέπει να κινητοποιηθούν προκειμένου οι στόχοι αυτοί να γίνουν πραγματικότητα: δράση σε εθνικό επίπεδο, κοινοτικό δίκαιο, συντονισμός και δημόσιες δαπάνες μέσω του προϋπολογισμού της ΕΕ. Καθήκον των αρμοδίων για τη χάραξη πολιτικής της Ένωσης είναι να διασφαλίσουν την χρησιμοποίηση του σωστού συνδυασμού την κατάλληλη στιγμή. Η πρόταση της Επιτροπής δεν έχει ως αυτοσκοπό τη μεταφορά πόρων στο επίπεδο της ΕΕ. Η απόδοση επενδύσεως εξαρτάται από τον προσδιορισμό των σωστών στόχων στο κατάλληλο επίπεδο. Η δράση στο εθνικό επίπεδο πρέπει να επιλέγεται όταν αυτή αποφέρει τα βέλτιστα αποτελέσματα και η δράση σε επίπεδο ΕΕ όταν αποδεικνύεται αποτελεσματικότερη. Όταν ένα ευρώ από τον προϋπολογισμό της ΕΕ έχει μεγαλύτερη απόδοση από ένα ευρώ που δαπανάται σε εθνικό επίπεδο, αυτός είναι ο καλύτερος τρόπος να

διασφαλιστεί για τον φορολογούμενο η καλύτερη σχέση ποιότητας/τιμής. Η συγκέντρωση εθνικών πόρων σε επίπεδο ΕΕ μπορεί να σημαίνει σημαντική εξοικονόμηση για τους εθνικούς προϋπολογισμούς.

Για πολλά μέσα της Ένωσης δεν απαιτείται ή απαιτείται μικρή μόνο χρηματοδότηση. Σε ορισμένους τομείς, καθήκον της Ένωσης είναι να διασφαλίζει ένα δίκαιο και αποτελεσματικό ρυθμιστικό πλαίσιο δράσης, όπως για παράδειγμα στην πολιτική ανταγωνισμού, στην εσωτερική αγορά ή στον τομέα του περιβάλλοντος. Αυτό έχει ουσιαστική σημασία για τους πολιτικούς στόχους της Ένωσης, ωστόσο η χρηματοδότηση είναι μικρή.

Εντούτοις, πολλές πολιτικές της ΕΕ πρέπει να συνοδεύονται από οικονομικούς πόρους εάν θέλουν να είναι αποτελεσματικές. Απλά δεν είναι ρεαλιστικό να αναμένει κανείς περισσότερη Ευρώπη με μικρότερο κόστος. Νέοι τομείς πολιτικής σε επίπεδο ΕΕ συνεπάγονται νέες οικονομικές απαιτήσεις.

Η Επιτροπή εξέτασε τους τομείς στους οποίους οι δαπάνες αποτελούν απαραίτητο στοιχείο του συνδυασμού πολιτικών. Στις προτάσεις της έχει μεριμνήσει ώστε το μέγεθος και το είδος των δαπανών να είναι ανάλογα και η πολιτική να αποτελεί αντικείμενο τέτοιας διαχείρισης ώστε να επιτυγχάνεται η βέλτιστη απόδοση επενδύσεως. Εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις αυτές, η πολιτική δεν πρέπει να στερείται από τους πόρους που απαιτούνται για μια αποτελεσματική εφαρμογή.

Ο προϋπολογισμός της ΕΕ είναι περιορισμένος, αλλά ο αναμενόμενος αντίκτυπος είναι μείζων. Σε σύγκριση με τους εθνικούς προϋπολογισμούς που, κατά μέσο όρο, απορροφούν περίπου 45% του εθνικού εισοδήματος, ο προϋπολογισμός της ΕΕ είναι λίγο μεγαλύτερος από 1%. Οι εθνικοί προϋπολογισμοί έχουν αυξηθεί και την τελευταία επταετία το ποσοστό αύξησης στους εθνικούς προϋπολογισμούς διπλασιάστηκε σε σχέση με τον προϋπολογισμό της ΕΕ. Η Επιτροπή προτείνει μικρή αύξηση των πόρων που έχει στη διάθεσή της η Ένωση για την αντιμετώπιση των προαναφερομένων προκλήσεων και υποχρεώσεων. Η Επιτροπή θα προβαίνει σε τακτική αξιολόγηση, και σε κάθε περίπτωση μέχρι το 2010, των απαιτούμενων πιστώσεων πληρωμών για την περίοδο μετά το 2013, προκειμένου να διασφαλιστεί μια δέουσα εξέλιξη των πληρωμών όσον αφορά τις πιστώσεις αναλήψεων υποχρεώσεων. Η αξιολόγηση αυτή θα λαμβάνει υπόψη την σημερινή χρησιμοποίηση των πιστώσεων αναλήψεων υποχρεώσεων και των πιστώσεων πληρωμών καθώς και την πρόβλεψη του ΑΕΕ της ΕΕ και την χρησιμοποίηση των πιστώσεων.

2. Η ΠΡΟΣΤΙΘΕΜΕΝΗ ΑΞΙΑ ΤΩΝ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Η Επιτροπή προτείνει ουσιαστικές αυξήσεις δαπανών σε ορισμένους τομείς πολιτικής για την περίοδο 2007-2013. Εάν η Επιτροπή διατυπώνει τέτοιες προτάσεις σε καιρούς δημοσιονομικής λιτότητας, αυτό συμβαίνει διότι οι αυξήσεις αυτές είναι ουσιαστικές για την επίτευξη των στόχων της ΕΕ ή για την τήρηση των υποχρεώσεών της. Εάν δεν ικανοποιηθούν οι υποχρεώσεις με τους απαιτούμενους πόρους, αυτό αποτελεί ένα σίγουρο μέσο απογοήτευσης των πολιτών.

Όλο το δυναμικό της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εκτός και εντός των συνόρων της, πρέπει να κινητοποιηθεί. Αυτό σημαίνει ότι πρέπει να παραμερισθούν τα εμπόδια που δυσχεραίνουν την ικανότητά της για δράση:

- **Έλλειψη συνδέσμων:** η εσωτερική αγορά χαρακτηρίζεται από τις διασυνοριακές συναλλαγές, τις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται σε πανευρωπαϊκό επίπεδο, την ελευθερία μετακινήσεων σε ολόκληρη την Ένωση. Ωστόσο, σε πολλούς τομείς (εκπαίδευση και έρευνα, μεταφορές, ενέργεια και υποδομή και συστήματα παροχής υπηρεσιών των τεχνολογιών πληροφόρησης, χρηματοοικονομικές υπηρεσίες, τελωνεία, προστασία των πολιτών, εφαρμογή δικαίου) τα εθνικά συστήματα παραμένουν κατακερματισμένα σε μεγάλο βαθμό, τα κενά δεν καλύπτονται και η μετακίνηση παρεμποδίζεται. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να μην αξιοποιούνται πλήρως τα πλεονεκτήματα που αποκομίζονται από την ελεύθερη κυκλοφορία. Ως εκ τούτου παρεμποδίζεται η αποτελεσματικότητα της δράσης.
- **Έλλειψη ευρωπαϊκής προοπτικής:** πολύ συχνά, οι εθνικές κυβερνήσεις δεν είναι σε θέση να αντιμετωπίσουν κατάλληλα διατομεακά και εξωτερικά προβλήματα, δεδομένου ότι η πολιτική και οικονομική απόδοση των επενδύσεών τους (π.χ. στην έρευνα ή στα διασυνοριακά εκπαιδευτικά προγράμματα, τις εγκαταστάσεις συνδυασμένων μεταφορών, τη διαχείριση των εξωτερικών συνόρων, το περιβάλλον ή στα προγράμματα και τις υπηρεσίες έκτακτης ανάγκης στον τομέα της υγείας) κατανέμεται πέρα από τα σύνορα, συχνά σε ευρωπαϊκό επίπεδο, ενώ το κόστος βαρύνει μόνο την κυβέρνηση που χρηματοδοτεί τη δράση, και διότι οι διασυνοριακές δράσεις συνάδουν με σημαντικά πρόσθετα προβλήματα και κόστος συντονισμού. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα την ανεπαρκή παροχή ουσιαστικών υπηρεσιών και παράλληλα την απώλεια πόρων και τον μη συντονισμό προσπαθειών που παρεμποδίζουν την αποτελεσματικότητα της δράσης.
- **Έλλειψη συνεργίας μεταξύ στόχων και δράσεων:** οι στόχοι συμφωνούνται σε επίπεδο ΕΕ και η ΕΕ και τα κράτη μέλη της δεσμεύονται να ενεργήσουν για την εφαρμογή τους. Ωστόσο, δεν υπάρχει οργανωμένη συστημική συμπληρωματικότητα στα διάφορα επίπεδα της δράσης, με συνέπεια η Ένωση να μην επιτυγχάνει τα βέλτιστα αποτελέσματα.

Η Επιτροπή προτείνει επομένως ότι οι δαπάνες που εγγράφονται στις επόμενες δημοσιονομικές προοπτικές πρέπει να καλύψουν τις ελλείψεις αυτές:

- Απαραίτητες επενδύσεις προκειμένου να δημιουργηθούν οι σύνδεσμοι που λείπουν, να συνενωθεί η Ευρώπη και να καταστεί δυνατή η κινητικότητα.
- Μείωση της πίεσης στους εθνικούς προϋπολογισμούς συγκεντρώνοντας αποτελεσματικότερα τους πόρους και την εμπειρογνομosύνη σε επίπεδο ΕΕ.
- Καλύτερη αξιοποίηση των δαπανών της ΕΕ προκειμένου να συμπληρωθεί, να παρακινηθεί και να προωθηθεί η υλοποίηση των στόχων. Προς τούτο απαιτείται μια αποτελεσματική συνέργια μεταξύ των καθιζόντων που εκτελούνται σε διαφορετικά επίπεδα της ΕΕ.

Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω, η Επιτροπή εξέτασε την προστιθέμενη αξία ανά προτεινόμενη δαπάνη σε όλους τους τομείς πολιτικής τους οποίους αφορά το πολιτικό σχέδιο για την περίοδο 2007-2013. Για την εξέταση αυτή, η Επιτροπή χρησιμοποίησε τα ακόλουθα κριτήρια για να αντιμετωπίσει τα προβλήματα που παρατίθενται ανωτέρω:

- **Αποτελεσματικότητα:** περιπτώσεις κατά τις οποίες η δράση της ΕΕ είναι ο μόνος τρόπος να επιτευχθούν αποτελέσματα για τη δημιουργία συνδέσμων που λείπουν, να αποφευχθεί ο κατακερματισμός και να αξιοποιηθεί το δυναμικό μιας Ευρώπης χωρίς σύνορα.

- Αποδοτικότητα: περιπτώσεις κατά τις οποίες η ΕΕ προσφέρει καλύτερη σχέση ποιότητας/τιμής, δεδομένου ότι εξωγενείς επιδράσεις μπορούν να μελετηθούν, οι πόροι ή η εμπειρογνομosύνη μπορούν να συγκεντρωθούν και οι δραστηριότητες μπορούν να συντονισθούν καλύτερα.
- Συνέργια: περιπτώσεις κατά τις οποίες η δράση της ΕΕ είναι απαραίτητη προκειμένου να ολοκληρωθούν, να προωθηθούν και να ξεκινήσουν οι δραστηριότητες για τη μείωση των ανισοτήτων, την αναβάθμιση των προτύπων, και τη δημιουργία συνεργιών.

2.1 Αποτελεσματικότητα: Αποτελέσματα που μπορούν να επιτευχθούν μόνο μέσω της δράσης σε επίπεδο ΕΕ

Οι κοινοί στόχοι της Ένωσης μπορούν να υλοποιηθούν μόνο μέσω μιας εταιρικής σχέσης των αρχών σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο. Οι εθνικές δημόσιες δαπάνες μπορούν να προσανατολισθούν με τρόπο ώστε να αποφέρουν τεράστια οφέλη στους πολίτες, να αυξήσουν την ζωτικότητα και τη βιωσιμότητα των εθνικών οικονομιών μέσω των δημοσίων υπηρεσιών, της εκπαίδευσης και της υποδομής, παρέχοντας εσωτερική και εξωτερική ασφάλεια και ανταποκρινόμενες στις επιλογές της κοινωνίας μέσα από το συνολικό πολιτικό φάσμα. Ωστόσο υπάρχουν όρια για την αποτελεσματικότητα της εθνικής δράσης. Υπάρχουν κενά τα οποία μπορεί να καλύψει μόνο η ΕΕ. Προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι της, η συνθήκη ανάθεσε εξαρχής ένα κεντρικό ρόλο σε πραγματικά κοινές πολιτικές όπως ο ανταγωνισμός, το εμπόριο, οι μεταφορές, η γεωργία και η αλιεία και πιο πρόσφατα η ΟΝΕ. Δεν μπορεί να υπάρξει πραγματική εσωτερική αγορά και τελωνειακή ένωση χωρίς τη θέσπιση συγκεκριμένων κανόνων που δημιουργούν ίσες προϋποθέσεις. Χωρίς την εναρμόνιση της μεγάλης ποικιλομορφίας των πολιτικών των κρατών μελών, οι έλεγχοι στα εσωτερικά σύνορα θα έπρεπε να είχαν διατηρηθεί, η ΕΕ δεν θα μπορούσε να μιλάει με μία φωνή στο διεθνές εμπόριο και η αειφορία θα ακολουθούσε φθίνουσα πορεία αρνητικού ανταγωνισμού.

- Η Ευρωπαϊκή Ένωση παρέχει μια μοναδική ευκαιρία τροφοδοτώντας τη βάση δεξιοτήτων με νέες γνώσεις. Η ποικιλομορφία των ισχυρών σημείων και των παραδόσεων παρέχει στην Ευρώπη τη δυνατότητα να αποκομίσει πραγματικό όφελος από τη σύνθεση των εμπειριών στον τομέα της **εκπαίδευσης και της κατάρτισης**. Ωστόσο, ο καλύτερος τρόπος για την αξιοποίηση αυτού του δυναμικού είναι η κινητικότητα, και αυτή μπορεί να πραγματοποιηθεί αποτελεσματικά μόνο σε επίπεδο ΕΕ. Η κινητικότητα δεν μπορεί να υλοποιηθεί χωρίς ένα ευρύ κοινοτικό δίκτυο που θα μπορεί να ανταποκριθεί στην μεγάλη ζήτηση της κινητικότητας των φοιτητών.

Το ανθρώπινο κεφάλαιο είναι ένας από τους βασικότερους παράγοντες ανάπτυξης. Ένα πρόσθετο έτος σχολικής εκπαίδευσης σε μία τυπική ευρωπαϊκή χώρα μπορεί να αυξήσει τη συνολική παραγωγικότητα κατά 6,2%. Ωστόσο το διάστημα 1995-2000, οι δημόσιες επενδύσεις στην εκπαίδευση και στην κατάρτιση, εκφρασμένες ως μέρος των δημοσίων δαπανών, μειώθηκαν στα περισσότερα κράτη μέλη. Πρέπει να καταβληθεί κάθε δυνατή προσπάθεια προκειμένου να αποκομιστεί από τις δημόσιες δαπάνες το μεγαλύτερο δυνατό όφελος. Η δράση για τη στήριξη της κινητικότητας θα παρακινήσει διαδικασίες ανταλλαγών σε αρκετά μεγάλη κλίμακα προκειμένου να υπάρξει πραγματική οικονομική επίπτωση, προσθέτοντας μία επιπλέον διάσταση στο σύνολο των δεξιοτήτων του εργατικού δυναμικού. Αυτό το επίπεδο θα μπορούσε να επιτευχθεί με την ανάληψη δράσης που θα καλύπτει περίπου το 10% των φοιτητών πανεπιστημίου με προγράμματα ανταλλαγών.

- Το γεγονός ότι μια σύνθετη διασυνοριακή δράση μπορεί να υλοποιηθεί κατάλληλα μόνο σε επίπεδο ΕΕ – λόγω της ανισορροπίας κατά την κατανομή του κόστους (σε εθνικό επίπεδο) και των (κατανεμημένων ευρέως) πλεονεκτημάτων, και λόγω των πρόσθετων εμποδίων που απορρέουν από την ανάπτυξη διασυνοριακών σχεδίων υποδομής – επιβεβαιώθηκε στην πρόσφατη απόφαση του Συμβουλίου και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου όσον αφορά τον εντοπισμό 30 σχεδίων προτεραιότητας στον τομέα των μεταφορών, στο πλαίσιο του προγράμματος των διευρωπαϊκών δικτύων. Η ανάπτυξη αποτελεσματικών **δικτύων μεταφορών** είναι θεμελιώδης για μια επιτυχημένη οικονομία. Τα πλεονεκτήματα της ανταγωνιστικότητας σε άλλους τομείς μπορούν να χαθούν εάν η υποδομή επιβαρύνεται με προβλήματα όπως η συμφόρηση. Στο βαθμό που η ευρωπαϊκή οικονομία κατέστη πιο ολοκληρωμένη, το κόστος μιας ακατάλληλης υποδομής αυξήθηκε και οι διασυνοριακές ελλείψεις κατέστησαν περισσότερο εμφανείς. Η διάθεση πόρων σε ευρωπαϊκό επίπεδο είναι ο μόνος τρόπος να αντισταθμιστεί η φυσική τάση προσανατολισμού των εθνικών δαπανών κατά προτίμηση σε έργα τα οποία αρχίζουν και ολοκληρώνονται εντός των εθνικών συνόρων. Επίσης παρέχεται η δυνατότητα συνδρομής στις λιγότερο ανεπτυγμένες οικονομίες της Ευρώπης να αναπτύξουν την υποδομή προς όφελος όλων.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Γκέτεμποργκ το 2001 έδωσε ιδιαίτερη έμφαση στην ενθάρρυνση της μετατόπισης από τις οδικές μεταφορές σε φιλικότερους προς το περιβάλλον βιώσιμους τρόπους μεταφοράς. Η δράση για την προώθηση της διατροφικότητας θα έπρεπε να επικεντρωθεί στην αντιμετώπιση της οδικής συμφόρησης σε διασυνοριακά σημεία συμφόρησης σε ολόκληρη την Ευρώπη. Σύμφωνα με εκτιμήσεις, οι δράσεις που στηρίζονται στο υφιστάμενο πρόγραμμα Marco Polo θα πρέπει να απομακρύνουν από τους δρόμους περίπου 36 εκατομμύρια διαδρομές βαρέων οχημάτων μακρών αποστάσεων: αυτό σημαίνει ότι κάθε ευρώ που δαπανάται αντιστοιχεί με την εξοικονόμηση 6 ευρώ υπό όρους μείωσης της ρύπανσης και αριθμού των ατυχημάτων.

- Το ίδιο το γεγονός της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης σημαίνει ότι από τα πλεονεκτήματα που προκύπτουν σε ένα κράτος μέλος, λόγω των εξωτερικών του ενεργειών, επωφελούνται και οι άλλοι και δικαιολογεί σαφώς την παρέμβαση σε επίπεδο ΕΕ, δεδομένου ότι μόνο η ΕΕ διαθέτει ολόκληρο το φάσμα των διαθέσιμων μέσων στις σχέσεις της με τις τρίτες χώρες.

Η διεύρυνση αποτελεί ένα σαφές παράδειγμα: η στήριξη των υποψηφίων χωρών προκειμένου να ευθυγραμμίσουν το κανονιστικό τους πλαίσιο στα πρότυπα της ΕΕ απαιτεί σημαντικές προσπάθειες σε επίπεδο ΕΕ, ακόμη και εάν χρησιμοποιείται κατά τη διαδικασία η εμπειρία των κρατών μελών (π.χ. αδελφοποίηση). Η ασφάλεια και η μετανάστευση αποτελούν άλλα παραδείγματα, καθώς και ο καθορισμός κανόνων και προτύπων και η προβολή εσωτερικών πολιτικών της ΕΕ προς τα έξω (βιοποικιλότητα, κλιματική αλλαγή, διακυβέρνηση στον τομέα των επιχειρήσεων, ...).

Στα δυτικά Βαλκάνια, η ΕΕ αντιμετώπισε την κρίση και την ανάγκη για σταθερότητα με αποτελεσματικότητα που δεν θα μπορούσε να επιτευχθεί με τη συνδυασμένη δράση μεμονωμένων κρατών μελών. Χρησιμοποίησε ένα συνδυασμό πολιτικού διαλόγου, ευνοϊκού εμπορικού καθεστώτος ειδικά προσαρμοσμένου, οικονομικών προγραμμάτων μεγάλης εμβέλειας, συνεργασίας στον τομέα της δικαιοσύνης και μέτρων δημοκρατικής σταθερότητας.

Τα διεθνή χρηματοπιστωτικά ιδρύματα αποτελούν ένα παράδειγμα σύμφωνα με το οποίο το δυναμικό δεν ανταποκρίνεται στις προσδοκίες. Μολονότι τα κράτη μέλη αποτελούν την αριθμητική πλειοψηφία στο διοικητικό συμβούλιο του ΔΝΤ και της Παγκόσμιας Τράπεζας,

ασκούν σαφώς μικρότερη επιρροή από ό,τι οι Ηνωμένες Πολιτείες. Προκειμένου να αυξηθεί η προβολή και η επιρροή είναι σημαντικό να υπάρχει μία φωνή και ανάληψη κοινής δράσης.

2.2 Αποδοτικότητα: Η δράση της ΕΕ παρέχει μια καλύτερη σχέση ποιότητας-τιμής

Η δράση της ΕΕ μπορεί επίσης να αιτιολογηθεί λόγω της αποδοτικότητάς της. Ένα ευρώ που δαπανάται σε επίπεδο ΕΕ μπορεί να προσφέρει περισσότερα από ένα ευρώ σε εθνικό επίπεδο. Επιπλέον οι μη συντονισμένες δαπάνες σε εθνικό επίπεδο για την υλοποίηση κοινών στόχων συνιστούν σπατάλη. Σε πολλές περιπτώσεις, η συγκέντρωση πόρων και η εμπειρογνωμοσύνη είναι ένας αποτελεσματικός τρόπος για την επίτευξη εξοικονόμησης πόρων επιτυγχάνοντας παράλληλα την απαιτούμενη κρίσιμη μάζα για την εφαρμογή ορισμένων βασικών στόχων. Ορισμένα παραδείγματα:

- Ο σύνδεσμος μεταξύ μιας ισχυρής **ερευνητικής** ικανότητας και μιας δυναμικής οικονομίας είναι σαφής: το 2002, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καθόρισε ως στόχο ότι έως το 2010 πρέπει να δαπανηθεί για την έρευνα 3% του ΑΕγχΠ, εκ του οποίου 1% από το δημόσιο τομέα. Η έρευνα σε επίπεδο ΕΕ μπορεί να παρέχει καλύτερη σχέση ποιότητας-τιμής από ό,τι η έρευνα που χρηματοδοτείται σε εθνικό επίπεδο και μπορεί να έχει ισχυρότατο αποτέλεσμα μόχλευσης στην ιδιωτική χρηματοδότηση, προωθώντας σημαντικές τεχνολογικές πρωτοβουλίες και τη δημιουργία ευρωπαϊκών πόλων αριστείας σε τομείς με μεγάλη ανταγωνιστικότητα, όπως είναι οι τεχνολογίες πληροφοριών και επικοινωνιών, η βιοτεχνολογία και η αεροναυπηγική. Δεδομένου ότι η πολυπλοκότητα στον τομέα της έρευνας και η κρίσιμη χρηματοδοτική μάζα που απαιτείται αυξάνουν, κανένα κράτος μέλος που ενεργεί μεμονωμένα δεν μπορεί να επιτύχει την ελάχιστη κρίσιμη μάζα. Οι οικονομίες κλίμακας που παρέχονται σε ευρωπαϊκό επίπεδο είναι σημαντικότερες και τα οφέλη που προκύπτουν από την συνεργασία των ειδικών πέρα από τα σύνορα καθίστανται σαφέστερα.

Η πολιτική της ΕΕ στον τομέα της έρευνας μπορεί να στηρίζει κύριες υποδομές έρευνας ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος σε επίπεδο ΕΕ αναπτύσσοντας σχέδια όπως τα μεγάλα λείζερ και οι εγκαταστάσεις πηγών νετρονίων καθώς και οι τράπεζες βιολογικών δεδομένων στον τομέα της γονιδιωματικής. Για παράδειγμα, 52 εργαστήρια που είναι εγκατεστημένα σε 20 διαφορετικά κράτη μέλη ανέπτυξαν ένα δίκτυο προκειμένου να εργαστούν από κοινού στον τομέα των μεταδοτικών σπογγωδών εγκεφαλοπαθειών. Τα αποτελέσματα των εργασιών αυτών μπορούν να τα συμβουλευθούν και να τα αξιοποιήσουν επιχειρηματίες του ιδιωτικού και του δημόσιου τομέα σε όλη την ΕΕ.

- Η συγκέντρωση πολύτιμων πόρων συμβάλλει στην πράξη στην βέλτιστη αξιοποίηση των πόρων. Για παράδειγμα, κάθε κράτος μέλος διαθέτει δυνάμεις πολιτικής προστασίας και μονάδες άμεσης επέμβασης στον τομέα της υγείας σε επιφυλακή και έτοιμες να παρέμβουν σε πολύ μικρό χρονικό διάστημα. Οι μη ανακτήσιμες δαπάνες των δυνάμεων αυτών είναι συχνά πολύ υψηλές, δεδομένου ότι είναι απαραίτητος ένας ειδικός εξοπλισμός και υψηλό επίπεδο κατάρτισης. Με μια σχετικά μικρή επένδυση, ο συντονισμός της ΕΕ καθιστά δυνατή τη στήριξη των διαθέσιμων ικανοτήτων για δράσεις πρόληψης και άμεσης επέμβασης με την απαιτούμενη ταχύτητα και την επίτευξη κερδών αποδοτικότητας για τους εθνικούς προϋπολογισμούς. Συμβάλλει στη βελτίωση της αποτελεσματικότητας και στη μείωση του κόστους σε κάθε κράτος μέλος όταν αντιδρά σε φυσικές καταστροφές ή σε άλλες καταστάσεις κρίσης και παρέχει άμεση βοήθεια στα θύματα για να αντιμετωπίσουν τις άμεσες επιπτώσεις από την κρίση. Επιπλέον, η δημοσιονομική επίπτωση από την παροχή βραχυπρόθεσμης βοήθειας και τη λήψη επειγόντων μέτρων

είναι γενικά πολύ υψηλή. Το **Ταμείο Αλληλεγγύης** αποτελεί για την Ένωση ένα μέσο βοήθειας προς τα κράτη μέλη να αντιμετωπίσουν την πρόκληση καταστάσεων κρίσης.

- Ορισμένες φορές, οι δράσεις μπορεί να είναι τέτοιου εύρους και τόσο πολύπλοκες ώστε η συγκέντρωση της δράσης σε επίπεδο ΕΕ είναι ο μόνος τρόπος να επιτευχθεί η απαιτούμενη κρίσιμη μάζα. Αυτός ήταν ο συλλογισμός πίσω από το πρόγραμμα Galileo: οι απαιτούμενες επενδύσεις για την ανάπτυξη **δορυφορικών συστημάτων πλοήγησης** ήταν τόσο σημαντικές ώστε ήταν αναγκαία μια κοινή προσπάθεια. Η προσπάθεια αυτή πρέπει τώρα να συνεχισθεί στα επόμενα στάδια του προγράμματος, ήτοι στην ανάπτυξη και την εφαρμογή του Galileo.
- Σήμερα είναι γενικά αποδεκτό ότι τα προβλήματα που συνδέονται με την **μετανάστευση και το άσυλο** δεν μπορούν πλέον να αντιμετωπισθούν αποτελεσματικά μόνο από τις εθνικές διοικήσεις. Η κατάργηση των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα πρέπει να συνοδεύεται από κοινά μέτρα που διασφαλίζουν τον αποτελεσματικό έλεγχο και την εποπτεία των εξωτερικών συνόρων της Ένωσης. Η ενίσχυση της επιχειρησιακής συνεργασίας που συμπεριλαμβάνει τη συγκέντρωση διαθέσιμων πόρων σε τομείς όπως η κατάρτιση και ο εξοπλισμός θα διασφαλίσει μια αποτελεσματικότερη χρησιμοποίηση των δημοσίων κεφαλαίων. Επιπλέον, μία δράση της ΕΕ προς μια ολοκληρωμένη διαχείριση των εξωτερικών μας συνόρων είναι ο μόνος τρόπος μια δίκαιης κατανομής του βάρους μεταξύ των κρατών μελών, εκ των οποίων ορισμένα επωμίζονται τη μεγάλη ευθύνη που αντιπροσωπεύει το μεγάλο μήκος των συνόρων ή ο μεγάλος αριθμός μεταναστών. Μία κατανομή του βάρους θα ενισχύσει την αλληλεγγύη μεταξύ αυτών των κρατών μελών και θα έχει πλεονεκτήματα υπό όρους σχέσης ποιότητας-τιμής μέσω μιας περισσότερο αξιόπιστης και δικαιότερης πολιτικής. Η πτυχή αυτή βρίσκεται στο επίκεντρο της βιώσιμης πολιτικής μετανάστευσης που συμφωνήθηκε στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Σεβίλλης.

Η ΕΕ βρίσκεται ενώπιον της πρόκλησης που συνίσταται στη διαχείριση των χερσαίων συνόρων της, τα οποία εκτείνονται περίπου σε μήκος 6.000 χλμ. και των θαλασσίων συνόρων της, τα οποία εκτείνονται σε μήκος 85.000 χλμ. Το βάρος αυτό δεν είναι κατανομημένο ισότιμα: 7 από τα νέα κράτη μέλη αντιπροσωπεύουν 40% των εξωτερικών χερσαίων συνόρων μας. Περίπου 400.000 άτομα υποβάλουν αίτηση για άσυλο κάθε χρόνο στην Ένωση – εκ των οποίων 7% εκ μέρους του ιδίου προσώπου σε διαφορετικό κράτος μέλος – και πάνω από 14 εκατ. υπήκοοι τρίτων χωρών ζουν ήδη στην ΕΕ, εκ των οποίων 64% στη Γερμανία, τη Γαλλία και το Ηνωμένο Βασίλειο. Το εύρος αυτών των προκλήσεων καθιστά ουσιαστική μία απάντηση σε επίπεδο ηπείρου.

- Η ΕΕ χαίρει σημαντικής αναγνώρισης στον τομέα των **εξωτερικών σχέσεων**, γεγονός που προσδίδει βάρος και προβολή στις παρεμβάσεις της και διασφαλίζει μια κρίσιμη οικονομική μάζα. Έτσι μπορούν να υλοποιηθούν σημαντικές οικονομίες κλίμακας.

Ένας από τους αναπτυξιακούς στόχους της Χιλιετίας συνίσταται στη μείωση κατά το ήμισυ του αριθμού των ανθρώπων που δεν έχουν πρόσβαση σε πόσιμο ύδωρ, που επί του παρόντος ανέρχεται σε 1 δισεκατ. Ακόμη και αν ορισμένα κράτη μέλη διαθέτουν εμπειρογνωσία συγκρίσιμη με εκείνη της Επιτροπής, η ΕΕ παρέχει ένα συγκριτικό πλεονέκτημα μέσω της ικανότητάς της να κινητοποιεί μια κρίσιμη μάζα χρηματοδότησης με πραγματικό αντίκτυπο παγκοσμίως (σύμφωνα με την Παγκόσμια Διάσκεψη για την Αειφόρο Ανάπτυξη, η ΕΕ θα διαθέσει 1 δισεκατ. ευρώ για την πρωτοβουλία «Water for Life» - Νερό για τη Ζωή).

Η σύγκριση των σημερινών υπηρεσιών εξωτερικής πολιτικής των κρατών μελών και της Επιτροπής παρέχει ένα άλλο συγκεκριμένο παράδειγμα δυνάμει οικονομιών κλίμακας. Τα κράτη μέλη απασχολούν περίπου 45.000 άτομα στο εξωτερικό σε περίπου 1.500 αποστολές και η Επιτροπή απασχολεί περίπου 5.000 άτομα σε 130 αντιπροσωπείες. Συγκριτικά, οι ΗΠΑ απασχολούν 15.000 άτομα σε περίπου 300 αποστολές.

2.3 Συνέργια: Η δράση της ΕΕ είναι απαραίτητη για την ολοκλήρωση, την παρακίνηση και τη μόχλευση των ενεργειών

Η Ευρωπαϊκή Ένωση βασίζεται στην αλληλεγγύη και στην αμοιβαία ανταλλαγή γνώσεων. Παράλληλα, η υλοποίηση των βασικών στόχων που συμφωνήθηκαν απαιτεί συνέργια μεταξύ των δράσεων και των αποφάσεων σε θέματα δαπανών σε επίπεδο ΕΕ, σε εθνικό και σε περιφερειακό επίπεδο. Η στρατηγική της Λισσαβόνας ή η εξωτερική δράση της ΕΕ αντικατοπτρίζουν σαφώς αυτό το πρόβλημα. Συμπληρώνοντας και ενθαρρύνοντας τις εθνικές προσπάθειες για την προώθηση της οικονομικής ανάπτυξης, η Ένωση δύναται να βελτιώσει την αποδοτικότητα των εθνικών δράσεων και να δείξει αλληλεγγύη σε επίπεδο ΕΕ. Αυτό είναι ακόμη πιο σημαντικό λαμβάνοντας υπόψη την αύξηση των διαφορών, αλλά και τα πλεονεκτήματα που προκύπτουν από την αυξανόμενη ποικιλομορφία ως συνέπεια της διεύρυνσης. Η μείωση των διαφορών συνεπάγεται επίσης ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση πρέπει να ενεργήσει ως καταλύτης, προκειμένου να επιτευχθούν υψηλότερα πρότυπα και να αξιολογηθούν οι βέλτιστες πρακτικές. Ορισμένα παραδείγματα:

- **Η πολιτική συνοχής** βασίζεται στην πεποίθηση ότι η Ένωση είναι μια κοινότητα αλληλεγγύης που έχει ως κοινό συμφέρον την ευημερία των μελών της και ότι οι παρεμβάσεις υπέρ της συνοχής ευνοούν την ανταγωνιστικότητα και παρέχουν μια κατάλληλη απόδοση των δημοσίων επενδύσεων που πραγματοποιήθηκαν βελτιώνοντας την βιώσιμη ανάπτυξη σε επίπεδο ΕΕ. Η ανάγκη να εκφραστεί άμεσα και απτά η αλληλεγγύη της ΕΕ έναντι των πολιτών της είναι επιτακτικότερη από ποτέ στην Ευρώπη των 25 κρατών μελών και άνω. Ωστόσο, οι στρατηγικές ανάπτυξης και οι δράσεις πρέπει να αναλαμβάνονται και να εφαρμόζονται καταρχάς από τις περιφερειακές και τις εθνικές αρχές. Εναπόκειται στην ΕΕ να ολοκληρώσει την εθνική δράση και να ενεργήσει ως μοχλός για τη μεγιστοποίηση της αποδοτικότητας των δαπανών, ιδίως στους τομείς που έχουν τη μεγαλύτερη επίπτωση στη βιώσιμη ανάπτυξη συνολικά.

Ο απολογισμός της πολιτικής συνοχής αναφέρει ότι οι δικαιούχες περιφέρειες κατέγραψαν ένα σταθερά υψηλότερο ποσοστό αύξησης από το μέσο ποσοστό αύξησης της ΕΕ. Κάθε ευρώ που δαπανάται για την πολιτική συνοχής έχει ένα σημαντικό αποτέλεσμα μόχλευσης – τρία ευρώ για κάθε ευρώ που δαπανάται στην περίπτωση των περιφερειών του "Στόχου 2". Προσανατολισμένη αποκλειστικά προς τις επενδύσεις, η συνοχή σημείωσε μια πραγματική αλλαγή σε όρους υλικής υποδομής και ανθρωπίνου κεφαλαίου. Η πολιτική συνοχής δημιούργησε επίσης πλεονεκτήματα όσον αφορά την εταιρική σχέση και τη χρηστή διακυβέρνηση: το γεγονός ότι εφαρμόζεται από κοινού με την Επιτροπή και τα κράτη μέλη αποτέλεσε εγγύηση ότι εφαρμόζεται σε στενή συνεργασία με την εθνική και περιφερειακή πολιτική.

- Η πολιτική **ανάπτυξης της υπαίθρου** αποτελεί ένα άλλο παράδειγμα αποτελεσματικής συνέργιας. Η ανάπτυξη της υπαίθρου αποτελεί σήμερα το δεύτερο πυλώνα της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής και δίνει στην ΚΓΠ μια ευρύτερη προοπτική, περισσότερο προσαρμοσμένη στις σημερινές ανάγκες και στη διευρυμένη Ευρώπη. Με αυτόν τον τρόπο, βρίσκεται σε αρμονία με άλλες πολιτικές που προορίζονται να διευκολύνουν τις κοινωνικές και οικονομικές αλλαγές. Εντούτοις, με περισσότερο από το ήμισυ του

πληθυσμού της ΕΕ που κατοικεί σε αγροτικές ζώνες που καλύπτουν περίπου το 90% του εδάφους της Ένωσης, η ανάπτυξη της υπαίθρου διαδραματίζει έναν καθοριστικό ρόλο σε άλλες πολιτικές, όπως εκείνες του περιβάλλοντος και της συνοχής. Η ανάπτυξη της υπαίθρου ευνοεί την προσαρμογή των γεωργών και των αγροτικών κοινοτήτων της Ένωσης στις νέες ανάγκες της αγροτικής οικονομίας, στηρίζοντας παράλληλα τον καθορισμό υψηλών κριτηρίων σε θέματα περιβάλλοντος και αποδίδοντας ιδιαίτερη προσοχή στις λιγότερο ανεπτυγμένες περιοχές της Ένωσης.

- Η απειλή της τρομοκρατίας είναι διεθνής από την ίδια τη φύση της. Η διασφάλιση της ασφάλειας με την πρόληψη και την καταπολέμηση της εγκληματικότητας και της τρομοκρατίας παραμένει μια ουσιαστική πρόκληση για την Ένωση, η οποία δεν μπορεί να αντιμετωπιστεί μεμονωμένα από τα κράτη μέλη. Μια σειρά απρόβλεπτων γεγονότων, όπως εκείνο στη Μαδρίτη, αύξησαν την ανησυχία της κοινής γνώμης και τις προσδοκίες της για ανάληψη δράσης σε επίπεδο ΕΕ. Παράλληλα, η άρση των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα δεν πρέπει να αποτελεί απειλή για την προσωπική ασφάλεια των πολιτών της Ένωσης. Όπως τονίστηκε στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο των Βρυξελλών του 2004, η απειλή τρομοκρατίας μπορεί να αντιμετωπιστεί μόνο με την αλληλεγγύη και την ανάληψη συλλογικής δράσης. Δεδομένου ότι κάθε κράτος μέλος εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τα άλλα κράτη μέλη όσον αφορά την ασφάλεια, απαιτείται η ανάληψη συνδυασμένης δράσης σε ευρωπαϊκό επίπεδο.
- Ένα μεγάλο μέρος των εργασιών της Ένωσης συνίσταται στη διάδοση της εμπειρογνώσιας και στη συμβολή για την αποτελεσματικότερη υλοποίηση των πολιτικών μέτρων. Σε πολλούς τομείς – περιβάλλον, κοινωνική πολιτική, τελωνεία και φορολογία, αλιεία – μια σχετικά μικρή επένδυση μπορεί να συμβάλει στη δημιουργία ενός ενάρετου κύκλου διάδοσης της εμπειρογνώσιας και των γνώσεων με πραγματικά πολλαπλασιαστικά οφέλη.

Στο Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα για την Αλλαγή του Κλίματος καθορίζονται τα αποδοτικότερα ως προς το κόστος μέτρα για τη συμμόρφωση με το πρωτόκολλο του Κιότο με το χαμηλότερο δυνατό κόστος. Το κόστος από την κλιματική μεταβολή προκαλεί ίλιγγο – οι ασφαλιστικές εταιρίες εκτιμούν ότι το κόστος από τις φυσικές καταστροφές μόνο θα φθάσει τα 150 δισεκατ. δολάρια ετησίως την επόμενη δεκαετία. Εντούτοις, εάν καθορισθούν τα κατάλληλα μέτρα μέσω προγραμμάτων της ΕΕ, οι στόχοι που τέθηκαν με το πρωτόκολλο του Κιότο μπορούν να επιτευχθούν με ετήσιο κόστος 2,9 έως 3,7 δισεκατ. ευρώ – ήτοι ένα μικρό τμήμα του δυνάμει κόστους.

- Τα κράτη μέλη είναι συχνά σε θέση, για ιστορικούς ή γεωγραφικούς λόγους, να δείξουν την δύναμή τους μέσω των πόρων, της διπλωματίας και της αμυντικής συνιστώσας των **εξωτερικών σχέσεων** σε διάφορες περιοχές του κόσμου. Η δράση της ΕΕ μπορεί να καταστήσει τη συλλογική προσπάθεια στο πλαίσιο των εξωτερικών σχέσεων συνεκτικότερη και μεγαλύτερη από το άθροισμα των μεμονωμένων τμημάτων, χρηματοδοτώντας μέτρα που προορίζονται να καταστήσουν την αναπτυξιακή βοήθεια αποτελεσματικότερη ή διασφαλίζοντας ότι οι μεμονωμένες προσπάθειες για την ανθρωπιστική βοήθεια δεν θα αλληλοεπικαλύπτονται. Η προστιθέμενη αξία της ΕΕ απορρέει επίσης από τις εφαρμοσμένες μεθόδους (ιδίως την αποσύνδεση της ενίσχυσης, τομεακή και δημοσιονομική στήριξη, μια προσέγγιση της ανάπτυξης προσανατολισμένης πράγματι στα αποτελέσματα, άμεση σύνδεση της βοήθειας με τα επιτεύγματα των χωρών σε σχέση με τους εθνικούς στόχους για τη μείωση της φτώχειας).

Μια δημοσιονομική βοήθεια χρηματοδοτούμενη από την ΕΕ ενθαρρύνει την εφαρμογή μεταρρυθμίσεων στις χώρες εταίρους. Παρέχει επίσης στην Επιτροπή τη δυνατότητα επιρροής

στο διάλογο που αφορά τα δημοσιονομικά συστήματα και συμβάλλει στην ενίσχυση της εθνικής ευθύνης. Συνολικά, συμβάλλει στη δημιουργία των προϋποθέσεων που απαιτούνται για τη βιωσιμότητα των προγραμμάτων των άλλων χορηγών βοήθειας, συμπεριλαμβανομένων και εκείνων των κρατών μελών.

Η ανθρωπιστική βοήθεια της ΕΕ οδήγησε σε μια πολύ αποτελεσματική κατανομή εργασίας. Η ικανότητα διασφάλισης επιμερισμού του βάρους με τον αποτελεσματικότερο τρόπο, η πολιτική ουδετερότητα της ανθρωπιστικής βοήθειας της ΕΕ και ο προσεκτικός συνδυασμός της διμερούς βοήθειας των κρατών μελών και της συνδρομής της ΕΕ επέτρεψαν να εφαρμοστεί μία πολιτική ικανή να παρέχει πραγματικά πλεονεκτήματα με μοναδικό τρόπο.

Η δράση της ΕΕ πρέπει να είναι προσαρμοσμένη κατά τρόπο ώστε να παρέχει τη μέγιστη δυνατή προστιθέμενη αξία. Υπάρχουν αποθέματα προστιθέμενης αξίας που πρέπει να αξιοποιηθούν περαιτέρω. Μια μεγαλύτερη συνεκτικότητα των δράσεων της Ένωσης μπορεί να αυξήσει την επιρροή της. Αποτελεσματικότερα μέσα μπορούν να συμβάλουν στη βελτιστοποίηση των αποτελεσμάτων.

* *
*

3. ΝΑ ΚΑΤΑΣΤΕΙ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ Η ΔΥΝΑΜΕΙ ΠΡΟΣΤΙΘΕΜΕΝΗ ΑΞΙΑ : ΚΑΛΥΤΕΡΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Στην ανακοίνωσή της της 10^{ης} Φεβρουαρίου 2004, η Επιτροπή καθόρισε τις αρχές βάσει των οποίων ανακοίνωσε ότι θα απλοποιήσει και θα εξορθολογίσει τα χρηματοδοτικά της μέσα. Το αποτέλεσμα αυτού του εξορθολογισμού παρατίθεται κατωτέρω ανά τομέα του προϋπολογισμού.

3.1 Τομέας 1: Αειφόρος ανάπτυξη

Η αειφόρος ανάπτυξη ήταν στο επίκεντρο του πολιτικού προγράμματος που υποβλήθηκε το Φεβρουάριο. Για την επίτευξη αυτού του στόχου, απαιτείται η ανάληψη δράσης σε τρεις κύριους άξονες: δημιουργία στην Ευρώπη μιας δυναμικής, γνωσιοκεντρικής οικονομίας προσανατολισμένης στην ανάπτυξη, ενίσχυση της συνοχής και διασφάλιση της βιώσιμης διαχείρισης και προστασίας των φυσικών πόρων.

Οι δύο πρώτοι άξονες θα καλυφθούν από τις δράσεις που εμπίπτουν στους τομείς 1Α και 1Β.

Ανταγωνιστικότητα και καινοτομία στην ενιαία αγορά

- Η ανταγωνιστικότητα είναι ένα σύνθετο και οριζόντιο ζήτημα. Η έρευνα, η καινοτομία και ένα ευνοϊκό για τις επιχειρήσεις κλίμα αποτελούν τα ουσιαστικά στοιχεία μιας αποτελεσματικής στρατηγικής για την ανταγωνιστικότητα. Οι πτυχές αυτές πρέπει να προωθηθούν επίσης μέσω ενός ρυθμιστικού υγιούς περιβάλλοντος και ενός αποτελεσματικού ανταγωνισμού. Πολλά μέσα και πολιτικές της ΕΕ στηρίζουν την ευρωπαϊκή ανταγωνιστικότητα· ένα πρόγραμμα πλαίσιο για την **καινοτομία και την ανταγωνιστικότητα** θα μπορούσε να ενθαρρύνει και να διευκολύνει τις δράσεις σε ορισμένους τομείς στόχους. Το πρόγραμμα πλαίσιο θίγει τρία βασικά θέματα:

- Βελτίωση του επιχειρησιακού περιβάλλοντος. Μεταξύ των στόχων συγκαταλέγονται η πρόσβαση στο επενδυτικό κεφάλαιο, τα ασφαλή ηλεκτρονικά δίκτυα, η αποτελεσματική παροχή υπηρεσιών στις επιχειρήσεις της ΕΕ και ο εκσυγχρονισμός των υπηρεσιών με τη χρήση τεχνολογιών πληροφοριών και επικοινωνίας·
- Διασφάλιση ότι η καινοτομία θα προωθήσει την ανταγωνιστικότητα και θα εφαρμοστεί στην πράξη σε επιχειρησιακό επίπεδο. Θα δημιουργηθούν συνέργιες με τις κατευθυνόμενες από τη βιομηχανία “τεχνολογικές πλατφόρμες” στο πλαίσιο του ερευνητικού προγράμματος-πλαισίου, στο οποίο οι ενδιαφερόμενοι θα αναπτύξουν ερευνητικά προγράμματα με στόχο τη βιομηχανική ανταγωνιστικότητα σύμφωνα με το πρόγραμμα για την ανταγωνιστικότητα. Η δράση θα αφορά επίσης την περιβαλλοντική τεχνολογία, με τη χρησιμοποίηση προτύπων σχεδίων ή πρώτων εφαρμογών μεγάλης κλίμακας που αποσκοπούν να καταδείξουν την τεχνική τους επίδοση και την οικονομική βιωσιμότητα, καθώς και την ανανεώσιμη ενέργεια, σε συνεργασία με τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό για την Ευφυή Ενέργεια, προκειμένου τα στρατηγικά σχέδια να αποφέρουν καρπούς.
- Ενίσχυση της ευρωπαϊκής πολιτικής όσον αφορά την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων, την καινοτομία, το επιχειρηματικό πνεύμα και τις ΜΜΕ με πολιτικές εμπειρογνομosύνης και την προώθηση δράσεων σε επίπεδο ΕΕ. Όλες οι δράσεις στήριξης της βιομηχανικής πολιτικής, της καινοτομίας και του επιχειρηματικού πνεύματος θα συγκεντρωθούν στο πλαίσιο του προγράμματος-πλαισίου για την ανταγωνιστικότητα, προκειμένου να μεγιστοποιηθεί ο αντίκτυπος.
- Η λειτουργία της ενιαίας αγοράς απαιτεί τον αποτελεσματικό συντονισμό σε θέματα **φορολογίας και τελωνείων**. Στο κοινό πλαίσιο των σημερινών προγραμμάτων Fiscalis και Customs ξεκίνησε μία σειρά δράσεων σε εταιρική σχέση με τις εθνικές τελωνειακές και φορολογικές αρχές για τη διασφάλιση της εφαρμογής των κανόνων. Με αντίστοιχη κατάρτιση και συμβατά συστήματα πληροφορικής, οι εθνικές τελωνειακές και φορολογικές αρχές μπορούν να ενεργούν ως μία οντότητα.

Ενίσχυση της έρευνας και της τεχνολογικής ανάπτυξης.

- Η Επιτροπή θεωρεί ότι η επιτακτική ανάγκη για ένα ποιοτικό άλμα στον τομέα της **έρευνας** στην Ευρώπη αιτιολογεί μια σημαντική ενίσχυση των πόρων που διατίθενται στον τομέα αυτό από τον προϋπολογισμό της ΕΕ. Ωστόσο, ο στόχος και η εφαρμογή της ευρωπαϊκής πολιτικής σε θέματα έρευνας πρέπει επίσης να επανεξεταστούν. Το 7^ο πρόγραμμα-πλαίσιο για την έρευνα θα αποσκοπεί στην επίτευξη των ακόλουθων στόχων:
 - δημιουργία πόλων αριστείας μέσω μιας διεθνικής συνεργασίας·
 - ανάληψη ευρωπαϊκών τεχνολογικών πρωτοβουλιών, με βάση τεχνολογικές πλατφόρμες·
 - ενίσχυση της δημιουργικότητας της βασικής έρευνας μέσω της τόνωσης του ανταγωνισμού μεταξύ ερευνητικών ομάδων σε ευρωπαϊκό επίπεδο·
 - αύξηση της ικανότητας προσέλκυσης ερευνητών στην Ευρώπη·

- ανάπτυξη ερευνητικών υποδομών κοινού ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος·
- ενίσχυση του συντονισμού μεταξύ των εθνικών προγραμμάτων.

Σε όλες αυτές τις περιπτώσεις, οι εργασίες θα μπορούσαν να επικεντρωθούν σε θέματα θεμελιώδους ενδιαφέροντος για την Ευρώπη, που συνδέονται στενά με τους τομείς αρμοδιοτήτων της ΕΕ, προσδίδοντας προσοχή σε δύο νέα πεδία δράσης, το διάστημα και την ασφάλεια. Ενώ η Επιτροπή θα διατηρήσει την πολιτική ευθύνη για τη δράση αυτή, θα υπάρξει μεγαλύτερη αποκέντρωση, με αυξημένη συμμετοχή των ενδιαφερομένων από τον δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα, αξιοποιώντας μια επαγγελματική επιστημονική εμπειρογνωμοσύνη μέσω ενός “Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Έρευνας”. Ορίζονται τρεις κατευθύνσεις:

- εταιρική σχέση με τα κράτη μέλη για τις δράσεις που προορίζονται να συντονίσουν τις εθνικές πολιτικές σε θέματα έρευνας βάσει κοινών στόχων·
- εξωτερική διαχείριση για τις δράσεις υποστήριξης μεμονωμένων ερευνητικών ομάδων, με τη σύσταση ενός ρυθμιστικού ή εκτελεστικού φορέα·
- διαχείριση από την Επιτροπή για την ερευνητική συνεργασία, με νέο επίκεντρο την επιτήρηση και τον έλεγχο. Τα υπόλοιπα καθήκοντα που αφορούν την εκτέλεση των δράσεων θα μπορούσαν να ανατεθούν σε έναν εκτελεστικό φορέα.

Σύνοψη των προτάσεων αυτών εγκρίθηκε από την Επιτροπή τον Ιούνιο² και επί του παρόντος αποτελεί αντικείμενο διαβούλευσης, προκειμένου να δοθεί στα όργανα και στις ερευνητικές κοινότητες η δυνατότητα αντίδρασης.

Προώθηση της αειφόρου ανάπτυξης των δικτύων μεταφορών και ενέργειας και των ευρωπαϊκών δικτύων

- Θα χρησιμοποιηθεί ειδικό μέσο για την ολοκλήρωση των **διευρωπαϊκών δικτύων μεταφορών και ενέργειας** όπως καθορίστηκαν από το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Τα δίκτυα μεταφορών θα λάβουν πολυετή χρηματοδότηση στο πλαίσιο κανονισμού που θα διέπει τη χρηματοδότηση αυτών των δικτύων κατά το διάστημα 2007-2013. Ο κανονισμός θα εισαγάγει απλουστευμένη διαδικασία λήψης αποφάσεων σε επίπεδο ΕΕ, σαφείς κανόνες όσον αφορά τις προϋποθέσεις και την επιλεκτικότητα, καθώς και πιο διαφανή διαχείριση των έργων με στόχο τη βελτίωση όλων των σταδίων, από την εκπόνηση έως την ολοκλήρωση. Η Επιτροπή θα καθορίσει επίσης εάν ο εκτελεστικός φορέας είναι ο αποτελεσματικότερος τρόπος να βοηθηθούν οι εταίροι να υλοποιήσουν τα έργα τους.

Οι διατάξεις σχετικά με τα δίκτυα ενέργειας θα έθεται σε εφαρμογή ένα πολυετές πρόγραμμα επικεντρωμένο στη στήριξη των επενδύσεων στον τομέα των διασυνδέσεων με στόχο τη μεγιστοποίηση της απόδοσης και την ασφάλεια εφοδιασμού στον ευρωπαϊκό ενεργειακό τομέα. Στο πλαίσιο αυτό, θα διατεθεί ενίσχυση όχι μόνο στον τομέα των σπουδών όπως κατά το παρελθόν, αλλά και στις αναπτυξιακές δραστηριότητες και, σε ορισμένες περιπτώσεις, σε περιορισμένη έκταση, στις κατασκευές.

² Η επιστήμη και η τεχνολογία, κλειδιά του μέλλοντος της Ευρώπης : Κατευθυντήριες γραμμές της πολιτικής της Ένωσης υπέρ της έρευνας (COM(2004) 353).

- Άλλο μέσο θα βασιστεί στο υφιστάμενο **πρόγραμμα Marco Polo** σχετικά με τη διατροφικότητα, αποτελούμενο από έργα μικρότερης κλίμακας που αποσκοπούν στη στήριξη των δράσεων του ιδιωτικού τομέα με συγκεκριμένο στόχο τη μείωση του όγκου των οδικών εμπορευματικών μεταφορών.
- Ένα χωριστό μέσο θα απαιτηθεί για την παροχή στο σύστημα δορυφορικής ραδιοπλοήγησης **Galileo** νέας νομικής βάσης περισσότερο κατάλληλης για το επόμενο στάδιο δραστηριοτήτων του.
- Στο πλαίσιο των πράξεων προσχώρησης δημιουργήθηκαν ή αποτέλεσαν αντικείμενο διαπραγμάτευσης νομικές υποχρεώσεις που αφορούν την έκτακτη χρηματοδοτική επιβάρυνση που αποτελεί ο παροπλισμός καθορισμένων πυρηνικών εγκαταστάσεων: η Ευρωπαϊκή Ένωση δεσμεύεται να διαθέσει τη δέουσα συμπληρωματική χρηματοδοτική βοήθεια για τη στήριξη των προσπαθειών παροπλισμού και μετά το 2006.

Προς τον σκοπό αυτό θα δημιουργηθεί ειδική γραμμή του προϋπολογισμού στο πλαίσιο του Τομέα 1Α. Η γραμμή αυτή θα λαμβάνει επαρκείς πιστώσεις από δύο πηγές:

- Διαθέσιμα ποσά από τον Τομέα 1Α, άλλα από εκείνα που προορίζονται για την εκπαίδευση, την έρευνα, την κοινωνική πολιτική και τα διευρωπαϊκά δίκτυα·
- Το Ταμείο Προσαρμογής στην Οικονομική Μεγέθυνση, εφόσον κρίνεται αναγκαίο για την αποκατάσταση της ισορροπίας.

Ειδική απόφαση σχετικά με την συνεισφορά της ΕΕ για τον παροπλισμό θα υποβληθεί προς έγκριση από την Επιτροπή τον Σεπτέμβριο του 2004. Θα βασιστεί στην αντικειμενική αξιολόγηση των χρηματοδοτικών αναγκών και το χρονοδιάγραμμα των σχετικών εκταμιεύσεων για κάθε πυρηνικό σταθμό που πρέπει να παροπλιστεί, λαμβάνοντας ως σημείο εκκίνησης τις τρέχουσες δαπάνες που χρηματοδοτήθηκαν ήδη για τα έτη 2004-06.

Βελτίωση της ποιότητας της εκπαίδευσης και της κατάρτισης

- Ένα πρόγραμμα δια βίου μάθησης θα συγκεντρώσει τις δράσεις που προβλέπονται σε όλα τα στάδια της **εκπαίδευσης και της κατάρτισης**, από τα σχολεία στα κέντρα εκπαίδευσης ενηλίκων, και θα διαδεχθεί αυτό και μόνο τα υφιστάμενα προγράμματα (Erasmus, Erasmus Mundus, Comenius, Socrates, Leonardo da Vinci). Θα δοθεί έμφαση κυρίως στις επιχορηγήσεις για την κινητικότητα, που θα υποστηρίζονται από δύο οριζόντιες δράσεις που θα καλύπτουν την ανάπτυξη πολιτικών, την εκμάθηση γλωσσών και τη χρήση νέων τεχνολογιών, και από τις δράσεις Jean Monnet σε θέματα ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης.

Η αναμόρφωση ορισμένων διαφορετικών δράσεων θα απαιτήσει την καθιέρωση κοινών διαδικασιών, τη μείωση των νομικών μέσων και των γραμμών του προϋπολογισμού, που θα οδηγήσουν σε απλούστευση προς όφελος των χρηστών.

Πάνω από το 80% των πόρων θα αποτελέσουν αντικείμενο αποκεντρωμένης διαχείρισης, μέσω εθνικών φορέων που θα επιλέγουν τους δικαιούχους και θα χορηγούν τις πιστώσεις στους χρήστες των προγραμμάτων. Εξ αυτού προκύπτει το θέμα της έκτασης του δημοσιονομικού ελέγχου που θα πρέπει να υφίστανται οι εθνικοί φορείς: οι εθνικοί φορείς που εκταμιεύουν σημαντικούς πόρους από τον προϋπολογισμό της ΕΕ θα πρέπει να υπόκεινται στα ίδια πρότυπα ελέγχου με την Επιτροπή και τους οργανισμούς της ΕΕ. Στο

πλαίσιο των διαχειριστικών καθηκόντων της Επιτροπής, ένας εκτελεστικός φορέας θα είναι επιφορτισμένος με τις δράσεις εκπαιδευτικού και πολιτιστικού χαρακτήρα.

Ατζέντα κοινωνικής πολιτικής ικανή να βοηθήσει την ευρωπαϊκή κοινωνία να προβλέπει και να αντιμετωπίζει τις αλλαγές

- Η **ατζέντα κοινωνικής πολιτικής** καλύπτει όλους τους κοινωνικούς στόχους της Κοινότητας: την πλήρη απασχόληση, την κοινωνική προστασία και ένταξη, τις συνθήκες εργασίας, την καταπολέμηση των διακρίσεων και την προώθηση της πολυμορφίας και την ισότητα των φύλων. Οι δράσεις στους τομείς αυτούς θα συγκεντρωθούν στο πλαίσιο ενός και μόνου προγράμματος υπέρ της απασχόλησης και της κοινωνικής αλληλεγγύης (“PROGRESS”), το οποίο θα προτείνει στους χρήστες ένα και μοναδικό σημείο επαφής και κοινούς κανόνες για τους υποψηφίους σε όλες τις πτυχές του προγράμματος.

Ορισμένες πτυχές της κοινωνικής δράσης απορρέουν απευθείας από τις αυτόνομες εξουσίες που παρέχονται δια της συνθήκης στην Επιτροπή, η σημαντικότερη των οποίων είναι η στήριξη του κοινωνικού διαλόγου. Οι ισχύοντες κανόνες στον τομέα του συντονισμού των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης και ελεύθερης κυκλοφορίας εργαζομένων (περιλαμβανομένου του δικτύου EURES που συγκεντρώνει εδώ και καιρό τις υπηρεσίες απασχόλησης των κρατών μελών) παρέχουν νομική βάση για τις πτυχές της ατζέντας κοινωνικής πολιτικής που δεν μπορούν να χρηματοδοτηθούν με βάση τις αυτόνομες εξουσίες της Επιτροπής.

Αντιδρώντας στις εξελισσόμενες ανάγκες

Μια αποτελεσματική στρατηγική προώθησης της ανταγωνιστικότητας οφείλει να προτείνει λύσεις στα προβλήματα που αντιμετωπίζει η ευρωπαϊκή οικονομία μακροπρόθεσμα. Οφείλει επίσης να παρέχει ταχεία αντίδραση. Ο διπλός στόχος της δημοσιονομικής πειθαρχίας και της αποδοτικότητας μπορεί να επιτευχθεί με το να προορίζεται κάθε χρόνο ένα ποσό για συγκεκριμένες δράσεις. Η αποκτηθείσα πείρα στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής αναπτυξιακής πρωτοβουλίας έδειξε ότι η ΕΕ χρειάζεται ένα μέσο για την ταχεία αντιμετώπιση των οικονομικών αλλαγών που θα συμβάλει στην τόνωση της μεγέθυνσης και στη δημιουργία θέσεων απασχόλησης. Η δημιουργία **Ταμείου Προσαρμογής στην Οικονομική Μεγέθυνση** θα επιτρέψει μια πιο προορατική προσέγγιση του ανταγωνισμού. Κάθε χρόνο, κατά την αξιολόγηση της επιτευχθείσας προόδου όσον αφορά την εφαρμογή της στρατηγικής της Λισσαβόνας κατά το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, η Ένωση θα μπορούσε να διοχετεύει πόρους, ενδεχομένως, έτσι ώστε να προωθεί ορισμένες ιδιαίτερα αποτελεσματικές πρωτοβουλίες και να επιταχύνει την υλοποίηση των στόχων η επίτευξη των οποίων έχει καθυστερήσει με βάση το χρονοδιάγραμμα (όπως τα ΔΕΔ ή μεγάλα περιβαλλοντικά ή ερευνητικά έργα) ή να αντιδρά αποτελεσματικότερα στις αναπάντεχες οικονομικές κρίσεις (π.χ. εμπορικές διαφορές ή απρόσμενες επιπτώσεις εμπορικών συμφωνιών, ή έκτακτη πρόσκληση για την ανάληψη επείγουσών δράσεων όπως για παράδειγμα η ανάγκη κάλυψης χρηματοδοτικών αναγκών για την άμεση τήρηση υποχρεώσεων οριστικού παροπλισμού πυρηνικών εγκαταστάσεων). Το Ταμείο αυτό δεν αναμένεται να απαιτήσει χωριστό μέσο, δεδομένου ότι θα χρησιμοποιήσει τα υφιστάμενα προγράμματα και τους μηχανισμούς.

Μεγαλύτερη συνοχή για τη μεγέθυνση και την απασχόληση

Η πολιτική συνοχής έχει πλέον αναγνωριστεί και βασικό θέμα αποτελεί ο τρόπος με τον οποίο οι υφιστάμενες δομές θα μπορούσαν να προσαρμοστούν προκειμένου να εξασφαλίσουν

αποτελεσματικότερη δράση. Η θεμελιώδης αρχή της εταιρικής σχέσης θα παραμείνει αλλά το σύστημα θα καταστεί απλούστερο και στρατηγικότερο.

Η νέα γενεά των προγραμμάτων συνοχής θα βασίζεται στις ακόλουθες κατευθυντήριες αρχές:

- Ένα έγγραφο στρατηγικής, που θα χρησιμεύει ως σημείο αναφοράς για τα κράτη μέλη και τις περιφέρειες, θα εγκρίνεται για το σύνολο της περιόδου. Το έγγραφο αυτό θα καθορίζει τους βασικούς στόχους για μια καλύτερη συγκέντρωση της βοήθειας στον τομέα της συνοχής. Με την ετήσια συζήτηση στο πλαίσιο του Συμβουλίου, ο καθορισμός των στόχων σε θέματα συνοχής θα εντάσσεται στον ετήσιο κύκλο για την εφαρμογή της στρατηγικής της Λισσαβόνας. Η αποδέσμευση πιστώσεων από ένα προτεινόμενο αποθεματικό επίδοσης θα εξαρτηθεί επίσης από το κατά πόσο επιτεύχθηκαν οι στόχοι της στρατηγικής. Όσον αφορά την ανταγωνιστικότητα και την απασχόληση σε περιφερειακό επίπεδο, ένα μέρος των πιστώσεων θα μπορούσε να εξοικονομηθεί προκειμένου να χρησιμοποιηθεί, εφόσον χρειαστεί, για την αντιμετώπιση του αρνητικού αντίκτυπου ενός ιδιαίτερου οικονομικού συμβάντος.
- Κάθε περιφέρεια ή κάθε κράτος μέλος θα προτείνει ένα στρατηγικό έγγραφο αναφοράς για την περίοδο 2007-2013. Όταν το έγγραφο αυτό εγκριθεί από την Επιτροπή, θα χρησιμεύσει ως βάση για ένα σχεδιασμό προγραμματισμού που θα επικεντρώνεται στους κύριους άξονες παρέμβασης και θα αφήνει το μέγιστο δυνατό περιθώριο για την αποκέντρωση της διαδικασίας λήψης αποφάσεων. Η χρηματοδοτική διαχείριση θα διασφαλιστεί στο επίπεδο των αξόδων προτεραιότητας και όχι των ίδιων των μέτρων. Η αναλογικότητα και η αποκέντρωση της αξιολόγησης και του δημοσιονομικού ελέγχου θα αυξηθούν.
- Οι χρήστες θα επωφεληθούν από τα πλεονεκτήματα μιας σημαντικής απλούστευσης της νομοθετικής διαδικασίας για την εφαρμογή της πολιτικής συνοχής. Θα απαιτούνται μόνο τρία χρηματοδοτικά μέσα: το Ταμείο Συνοχής, το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο. Το Ταμείο Συνοχής και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης θα έχουν επίσης κοινό προγραμματισμό και θα διέπονται από τους ίδιους κανόνες λειτουργίας για τα σχέδια υποδομής.
- Για την αντιστάθμιση των νομικών εμποδίων που δυχεραίνουν τη διασυνοριακή συνεργασία θα δημιουργηθεί ένα μέσο, το οποίο θα μπορεί σε περίπτωση ανάγκης να χρησιμοποιηθεί.
- Ένα ειδικό χαρακτηριστικό του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου θα είναι η ανάληψη ειδικών δράσεων για την ενίσχυση της κοινωνικής ένταξης μεταναστών και την αύξηση της πρόσβασής τους στην απασχόληση. Θα έχει ως στόχο μια αυξημένη συμμετοχή των εργαζομένων μεταναστών στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής στρατηγικής για την απασχόληση και μία δράση που θα παρέχει τη δυνατότητα σε υπηκόους τρίτων χωρών με διαφορετικό πολιτιστικό, θρησκευτικό, γλωσσικό και εθνοτικό υπόβαθρο να συμμετέχουν ενεργά σε όλες τις πτυχές της ευρωπαϊκής κοινωνίας. Προς τούτο απαιτείται μία στενή συνεργασία μεταξύ των ενεργειών του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου στον τομέα αυτό και των στόχων που θα καθοριστούν από τον τομέα πολιτικής που είναι αρμόδιος για την πολιτική μετανάστευσης. Ο προγραμματισμός των δράσεων του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου για την ένταξη υπηκόων τρίτων χωρών θα πραγματοποιηθεί από την ΓΔ EMPL σε συμφωνία με τη ΓΔ JAI.

3.2 Τομέας 2: Διατήρηση και διαχείριση των φυσικών πόρων

Λαμβάνοντας υπόψη τα σημαντικά ποσά που πρέπει να διατεθούν για την υλοποίηση των στόχων που αναφέρονται στον Τομέα 2, είναι ακόμη πιο σημαντικό να υπάρχουν τα κατάλληλα μέσα και οι μηχανισμοί για τη διασφάλιση μιας αποτελεσματικής εφαρμογής.

- Δεδομένου ότι η **ΚΓΠ αποτέλεσε πρόσφατα αντικείμενο μεταρρυθμίσεων το 2003 και το 2004** και ότι οι δαπάνες σε θέματα γεωργίας καθορίστηκαν μέχρι το 2013, το πλαίσιο για την περίοδο που καλύπτει τις δημοσιονομικές προοπτικές έχει ήδη καθοριστεί. Είναι σκόπιμο να υπενθυμιστεί ότι οι μεταρρυθμίσεις αυτές είχαν ως αποτέλεσμα μία σημαντική απλούστευση: ενιαίες πληρωμές στους γεωργούς, ένα μοναδικό ρυθμιστικό πλαίσιο για την άμεση βοήθεια και έλεγχοι που βασίζονται στη διαχείριση των γαιών παρά στην παραγωγή. Οι μελλοντικές αλλαγές που πρόκειται να επέλθουν στις κοινές οργανώσεις αγοράς θα υλοποιηθούν εντός αυτού του πλαισίου. Ένας νέος κανονισμός θα δημιουργήσει μία δομή για την χρηματοδότηση της ΚΓΠ με ένα ενιαίο ταμείο για κάθε πλώνα, το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Εγγυήσεων και το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο για την Αγροτική Ανάπτυξη. Τα ταμεία αυτά θα έχουν πολλά παρόμοια στοιχεία, συμπεριλαμβανομένης της αποκλειστικής χρήσης εγκεκριμένων οργανισμών πληρωμής για πληρωμές και παρόμοιους κανόνες σε θέματα δημοσιονομικού ελέγχου.
- Η πολιτική **ανάπτυξης της υπαίθρου** θα εστιαστεί στους ακόλουθους τρεις στόχους:
 - αύξηση της ανταγωνιστικότητας του γεωργικού τομέα μέσω της στήριξης της αναδιάρθρωσης·
 - βελτίωση του περιβάλλοντος και της υπαίθρου μέσω της στήριξης της διαχείρισης του εδάφους·
 - βελτίωση της ποιότητας ζωής στις αγροτικές περιοχές και προώθηση της πολυμορφίας των οικονομικών δραστηριοτήτων μέσω της λήψης μέτρων που στοχεύουν στον γεωργικό τομέα και σε άλλους αγροτικούς φορείς.

Τα προγράμματα για την ανάπτυξη της υπαίθρου σε όλα τα κράτη μέλη πρέπει να επιδιώκουν την επίτευξη των τριών αυτών στόχων. Τα κράτη μέλη με μια σχετικά υποανάπτυκτη γεωργική υποδομή θα μπορούσαν να αποφασίσουν να δώσουν έμφαση στον εκσυγχρονισμό και την αναδιάρθρωση, έτσι ώστε οι κανόνες της ΚΓΠ να μπορούν να εφαρμοστούν αποτελεσματικά και να υπάρχει ανταγωνιστικότητα στον γεωργικό τομέα. Εάν, αντίθετα, σε ένα άλλο κράτος μέλος η βιωσιμότητα των γεωργικών κοινοτήτων θεωρείτο σοβαρό πρόβλημα, το κράτος μέλος θα μπορούσε να επικεντρώσει το ενδιαφέρον του στην οικονομική πολυμορφία.

Σε κάθε περίπτωση, οι εταίροι σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο επωφελούνται από μια σημαντική απλούστευση των ρυθμίσεων. Σε αυτή συγκαταλέγονται:

- συγκέντρωση όλων των μέτρων σε ένα ενιαίο μέσο με ένα μοναδικό πρόγραμμα·
- ιδιαίτερη προσοχή στην ανάγκη συνοχής μεταξύ μέτρων για την ανάπτυξη της υπαίθρου και μέτρων συνοχής·
- καλύτερος συνδυασμός ελέγχου και αποκέντρωσης: στρατηγικό έγγραφο της ΕΕ το οποίο καθορίζει ένα πλαίσιο για τις εθνικές στρατηγικές ανάπτυξης της

υπαίθρου· ενισχυμένη διαβούλευση με βάση το ερώτημα, πώς πρέπει να διαμορφωθούν και να εφαρμοστούν τα προγράμματα αυτά· λιγότερο λεπτομερείς κανόνες και προϋποθέσεις για την εφαρμογή των προγραμμάτων· και ενισχυμένη παρακολούθηση και αξιολόγηση. Οι αντίστοιχες ευθύνες των κρατών μελών και της Επιτροπής στο πλαίσιο της χρηματοδοτικής διαχείρισης θα εξακολουθήσουν να καθορίζονται με σαφήνεια.

- Η πολιτική της **αλιείας** θα εφαρμοστεί με δύο μέσα. Το Ευρωπαϊκό Ταμείο για την Αλιεία θα συνιστά το μοναδικό Ταμείο για την αναδιάρθρωση του αλιευτικού τομέα και την ανάπτυξη των παράκτιων περιοχών που εξαρτώνται από την αλιεία. Το Ταμείο αυτό θα επικεντρωθεί σε έναν περιορισμένο αριθμό βασικών τομέων:
 - την αειφόρο ανάπτυξη των παράκτιων περιοχών (τόσο όσον αφορά την οικονομική πολυμορφία όσο και όσον αφορά το περιβάλλον)·
 - την προσαρμογή του αλιευτικού στόλου·
 - την φιλική προς το περιβάλλον και ανταγωνιστική υδατοκαλλιέργεια και τις διαδικασίες μεταποίησης των προϊόντων της αλιείας·
 - άλλες δράσεις κοινού ενδιαφέροντος, συμπεριλαμβανομένων των προτύπων σχεδίων για τη διατήρηση των αλιευτικών πόρων.

Παρότι είναι σαφές ότι το Ταμείο αυτό είναι στενά συνδεδεμένο με τα μέσα συνοχής – και θα αποτελέσει αντικείμενο κοινής διαχείρισης βασιζόμενης σε έναν πολυετή προγραμματισμό – εμπίπτει στον Τομέα 2 λόγω της στενής σύνδεσής του με την εφαρμογή της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής.

Το δεύτερο μέσο θα καλύψει τους τομείς στους οποίους απαιτείται χρηματοδότηση για τη στήριξη της μεταρρύθμισης της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής:

- επενδύσεις σε μέτρα ελέγχου που θα επιτρέψουν την εφαρμογή σύγχρονων τεχνικών ελέγχου σε όλα τα ελεγχόμενα ύδατα και για τη στήριξη των εργασιών της Υπηρεσίας Ελέγχου της Αλιείας·
 - μέτρα για την προώθηση της υψηλής ποιότητας και εύκολα διαθέσιμων επιστημονικών συμβουλών και τεχνικών δεδομένων·
 - μέτρα για τη σύναψη και την χρηματοδότηση διεθνών συμφωνιών σε θέματα αλιείας και συμμετοχή σε περιφερειακούς οργανισμούς αλιείας.
- Η συνοχή των πολιτικών δεν μπορεί να διασφαλιστεί εάν εξετάζεται κάθε μέσο μεμονωμένα. Όσον αφορά το **περιβάλλον**, ουσιαστική σημασία για την κοινοτική δράση έχει η ενσωμάτωση της περιβαλλοντικής διάστασης στις άλλες πολιτικές.

Για το άμεσο μέλλον βρισκόμαστε ενώπιον μιας διπλής πρόκλησης: πρώτον πρέπει να διασφαλιστεί ότι σημαντικοί περιβαλλοντικοί στόχοι συμπληρώνουν και ενισχύουν το πρόγραμμα δράσης για την ανάπτυξη. Οι σημερινή εξέλιξη της κατάστασης του περιβάλλοντος απαιτεί αυξημένα προληπτικά μέτρα και μέτρα αποκατάστασης σε όλους τους τομείς πολιτικής.

Η χρηματοδότηση που χορηγείται στο πλαίσιο των Τομέων 1Α και 1Β καθώς και του Τομέα 2 (γεωργοπεριβαλλοντικά μέτρα, αλιεία, αγροτική ανάπτυξη) και του Τομέα 4 είναι ουσιαστική για την επίτευξη των στόχων της περιβαλλοντικής πολιτικής ως μέρος του ευρύτερου στόχου αειφόρου ανάπτυξης σε επίπεδο ΕΕ. Για παράδειγμα, περίπου 16,5% των πόρων του ΕΤΠΑ και 50% των πόρων του Ταμείου Συνοχής διατίθενται επί του παρόντος για το περιβάλλον. Επιπλέον, όλες οι παρεμβάσεις για τη συνοχή πρέπει να τηρούν το κοινοτικό δίκαιο περιβάλλοντος.

Τα σημερινά επίπεδα χρηματοδότησης των περιβαλλοντικών δραστηριοτήτων πρέπει να διατηρηθούν και, όπου κρίνεται αναγκαίο, να αυξηθούν στην επόμενη χρηματοδοτική περίοδο, προκειμένου να ληφθεί υπόψη η σημασία του περιβάλλοντος ως πυλώνα της αειφόρου ανάπτυξης. Έτσι, θα συνεχιστεί η ενσωμάτωση της χρηματοδότησης της περιβαλλοντικής πολιτικής της ΕΕ.

Η δέσμευση αυτή για την αύξηση της χρηματοδότησης στον τομέα του περιβάλλοντος θα ενταχθεί στους στρατηγικούς προσανατολισμούς και τις κατευθυντήριες γραμμές σε θέματα προγραμματισμού και εφαρμογής που θα προτείνει η Επιτροπή τους προσεχείς μήνες. Εξάλλου, η Επιτροπή θα ζητήσει από τα κράτη μέλη να δείξουν πώς έλαβαν υπόψη τους τις χρηματοδοτικές ανάγκες του περιβάλλοντος, συμπεριλαμβανομένων των σχετικών πτυχών του Natura 2000, στην εκπόνηση των εθνικών προγραμμάτων τους στο πλαίσιο των διαρθρωτικών ταμείων και θα εξετάσει από κοινού με αυτά την ανάγκη κοινοτικής συγχρηματοδότησης στο πλαίσιο της διαδικασίας έγκρισης των προγραμμάτων.

- Παρότι οι περισσότερες **περιβαλλοντικές** δράσεις εφαρμόζονται στο πλαίσιο άλλων δράσεων, παραμένει επιτακτική η ανάγκη ενός μέσου με το οποίο θα λαμβάνονται μέτρα καθαρά οικολογικού χαρακτήρα. Στόχος του **προγράμματος LIFE+** είναι να συμβάλει στην ανάπτυξη, την εφαρμογή, την παρακολούθηση και την αξιολόγηση της πολιτικής και της νομοθεσίας της ΕΕ σε θέματα περιβάλλοντος. Θα στηρίζει ιδίως:
 - την εμπάθυνση της γνώσης σχετικά με την περιβαλλοντική πολιτική και την ανάπτυξη βασικών εργαλείων για τη διασφάλιση της συνεκτικότητας (συγκέντρωση δεδομένων, μελέτες, εκπόνηση σεναρίων, κλπ)·
 - την εφαρμογή της περιβαλλοντικής πολιτικής επιτόπου, ιδίως μέσω της ενίσχυσης των ικανοτήτων, της ανταλλαγής των βέλτιστων πρακτικών και της δικτύωσης και της συμμετοχής ΜΚΟ·
 - την επίδειξη νέων πολιτικών προσεγγίσεων και μέσων·
 - την πληροφόρηση και την επικοινωνία προκειμένου να ευαισθητοποιηθεί η κοινή γνώμη σε περιβαλλοντικά θέματα.

Ένα ενιαίο μέσο θα καταστήσει δυνατό να εφαρμοστεί ένα ενιαίο σύνολο κανόνων και διαδικασιών λήψης αποφάσεων και χρηματοδότησης και θα ενισχύσει τη συνοχή των στρατηγικών στόχων. Η προσέγγιση αυτή θα έχει ως αποτέλεσμα μείωση των διοικητικών δαπανών καθώς και μεγαλύτερη διαφάνεια και προβολή.

3.3 Τομέας 3: Ιθαγένεια

Ενίσχυση της ΕΕ ως χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης

Η προσέγγιση της Επιτροπής για την επίτευξη αυτού του στόχου βασίζεται σε **τρία προγράμματα-πλαίσια** που προορίζονται να αντικαταστήσουν την πληθώρα μέσων και γραμμών προϋπολογισμού στον τομέα αυτό. Η διαφάνεια θα αυξηθεί, δεδομένου ότι οι δυνάμει “πελάτες” των προγραμμάτων θα γνωρίζουν άμεσα σε ποιο συνολικό πολιτικό στόχο της ΕΕ θα συμβάλουν με τη συνδρομή τους. Τα εν λόγω προγράμματα-πλαίσια θα είναι παρόμοια ως προς τους κανόνες λειτουργίας τους και τους επιχειρησιακούς κανόνες, έτσι ώστε τα συμβαλλόμενα μέρη να απολαύουν σχεδόν ενός μόνο μέσου.

Η απλουστευμένη αυτή δομή θα βελτιώσει την αποτελεσματικότητα των εν λόγω προγραμμάτων ως μέσων πολιτικής, αντλώντας διδάγματα χάραξης πολιτικής μέσω κατάλληλων συστημάτων παρακολούθησης και αξιολόγησης. Επιπλέον, τα προγράμματα που καθορίζονται στους τρεις τομείς πολιτικής καθιστούν δυνατή μια μεγαλύτερη ευελιξία σε επίπεδο καθορισμού προτεραιοτήτων μεταξύ διαφόρων δράσεων στο πλαίσιο της ίδιας πολιτικής, και θα έπρεπε επομένως να συνδράμουν ώστε να υπάρχει άμεση αντίδραση σε απρόσμενα γεγονότα – στον τομέα της ασφάλειας, για παράδειγμα, η προτεινόμενη δομή αφήνει ένα περιθώριο ευελιξίας μεταξύ προληπτικής δράσης και αντίδρασης.

Το μεγαλύτερο μέρος των κεφαλαίων που χορηγούνται στον τομέα αυτό θα αποτελούν αντικείμενο κοινής διαχείρισης με τα κράτη μέλη. Η απλουστευμένη δομή των προγραμμάτων θα διευκολύνει το συντονισμό με τις εθνικές διοικήσεις. Η ευελιξία για την προσαρμογή στις εθνικές καταστάσεις θα παρέχεται μέσω εθνικών εγγράφων προγραμματισμού. Εξωτερικοί φορείς θα διαμορφώνουν στη λογική των τριών τομέων πολιτικής ένα συνεκτικό σύνολο.

- Το πρόγραμμα «Ελεύθερη κυκλοφορία και αλληλεγγύη στους τομείς των εξωτερικών σχέσεων, του ασύλου και της μετανάστευσης» θα στηρίξει την εφαρμογή της αλληλεγγύης στον τομέα αυτόν και θα διαθέσει το μεγαλύτερο μέρος των πόρων για την ελευθερία, την ασφάλεια και τη δικαιοσύνη. Θα καλύψει τη δράση που αποσκοπεί στην στήριξη μιας ολοκληρωμένης προσέγγισης στα εξωτερικά σύνορα της ΕΕ, και θα συμβάλει στην ανάπτυξη μιας κοινής πολιτικής ασύλου, στο πλαίσιο της οποίας η κατανομή ευθυνών θα βοηθήσει τα κράτη μέλη να τηρούν τις διεθνείς υποχρεώσεις τους. Το πρόγραμμα θα συμβάλει σε μια αποτελεσματική και βιώσιμη διαχείριση των μεταναστευτικών ρευμάτων – συμπεριλαμβανομένης της καταπολέμησης της λαθρομετανάστευσης και της επιστροφής υπηκόων τρίτων χωρών που κατοικούν παράνομα στην ΕΕ ή προσώπων που μεταναστεύουν παράνομα στην ΕΕ.

Η εφαρμογή μιας κοινής πολιτικής μετανάστευσης απαιτεί επίσης ότι η Κοινότητα θα παρέχει μία αξιόπιστη απάντηση στο πολυδιάστατο θέμα της μετανάστευσης υπηκόων τρίτης χώρας. Αυτό συνεπάγεται ότι θα δοθεί μεγαλύτερη έμφαση στη αυξημένη συμμετοχή μεταναστών στις δραστηριότητες που αναπτύσσονται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο. Απαιτείται επίσης μια νέα μορφή αλληλεγγύης για τη στήριξη των προσπαθειών των κρατών μελών να παρέχουν τη δυνατότητα σε υπηκόους τρίτων χωρών με διαφορετικό πολιτιστικό, θρησκευτικό, γλωσσικό και εθνοτικό υπόβαθρο να συμμετέχουν ενεργά σε όλες τις πτυχές των ευρωπαϊκών κοινωνιών. Τέλος, για τις δράσεις εκείνες που δεν καλύπτονται από το ΕΚΤ, όπως η συμμετοχή στην κοινωνία των πολιτών και στην πολιτική ζωή, ο σεβασμός για την πολυμορφία και την πολιτική ιθαγένεια, ή μέτρα που απευθύνονται στους υποβάλλοντες αίτηση για άσυλο, συμπεριλαμβανομένης της δικτύωσης, της συγκριτικής αξιολόγησης και της ανάπτυξης δεικτών στους τομείς αυτούς, η χρηματοδότηση θα παρέχεται στο πλαίσιο του Τομέα 3.

Η δημιουργία μιας **Υπηρεσίας Εξωτερικών Συνόρων** στον τομέα της διαχείρισης

μεταναστευτικών ρευμάτων έχει ήδη προταθεί από την Επιτροπή. Θα πραγματοποιηθεί αξιολόγηση προκειμένου να καθοριστεί εάν η διαχείριση των συστημάτων πληροφόρησης μεγάλης κλίμακας στους τομείς που αφορούν τη δικαιοσύνη και τις εσωτερικές υποθέσεις, όπως το Eurodac, το SIS ή VIS, θα μπορούσε να υπαχθεί στο πεδίο αρμοδιοτήτων της υπηρεσίας αυτής, ή εάν θα απαιτούσε τη σύσταση νέας υπηρεσίας. Ωστόσο υπάρχουν άλλοι τομείς, όπως η ασφάλεια των τροφίμων και τα τελωνεία, που απαιτούν επίσης έναν εξορθολογισμό και μια αύξηση των σημερινών ελέγχων στα εξωτερικά σύνορα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Λαμβανομένων υπόψη των οικονομικών κλίμακας και των ενδεχόμενων αλληλοεπικαλύψεων σε ορισμένα κράτη μέλη, θα εξεταστεί η δυνατότητα χρησιμοποίησης της Υπηρεσίας Εξωτερικών Συνόρων ως βάση συντονισμού για τη διασφάλιση της συνεργασίας μεταξύ όλων των βασικών φορέων που είναι υπεύθυνοι για τη διαχείριση των συνόρων.

- Το πρόγραμμα «**Ασφάλεια**» θα ενισχύσει την πρόληψη του εγκλήματος και της τρομοκρατίας, θα παγιάσει τη συνεργασία και την ανταλλαγή μεταξύ των αρχών επιβολής του νόμου, θα στηρίζει την παροχή πληροφοριών σε ευρωπαϊκή κλίμακα και θα αναπτύξει μια ευρωπαϊκή διάσταση της κατάρτισης των ανώτερων αξιωματικών της αστυνομίας των κρατών μελών.

Η Επιτροπή αναμένει ότι τόσο η **Europol** όσο και η **Ευρωπαϊκή Αστυνομική Ακαδημία**, που επί του παρόντος είναι διακυβερνητικές, θα καταστούν φορείς της ΕΕ, σύμφωνα με το Σύνταγμα.

- Το Πρόγραμμα «**Δικαιοσύνη και θεμελιώδη δικαιώματα**» θα προωθήσει τη δικαστική συνεργασία, την εύκολη πρόσβαση στη δικαιοσύνη και θα παρέχει αυξημένη νομική ασφάλεια, τόσο για τις επιχειρήσεις όσο και για τους πολίτες, ώστε να στηρίζει την ανάπτυξη στις διασυνοριακές περιοχές. Θα παρακολουθεί το αυξανόμενο *κεκτημένο* στον τομέα αυτό και θα διευκολύνει την αμοιβαία γνώση και εμπιστοσύνη στα νομικά συστήματα μέσω της πληροφόρησης της κοινής γνώμης και της κατάρτισης δικαστών και άλλων ασκούντων συναφή προς τη δικαιοσύνη επαγγέλματα. Θα ενισχύσει επίσης το συντονισμό και τη συνεργασία μεταξύ ανακριτών και εισαγγελέων σε σοβαρές περιπτώσεις διασυνοριακών εγκλημάτων, σε επιχειρησιακό και στρατηγικό επίπεδο. Η δράση της ΕΕ θα αποσκοπεί επίσης στην ανταλλαγή πληροφοριών όσον αφορά αποφάσεις σε θέματα ποινικού δικαίου, όπως για παράδειγμα οι προηγούμενες καταδίκες. Η προώθηση των θεμελιωδών δικαιωμάτων θα συνοδεύει την ενσωμάτωση της Χάρτας στο Σύνταγμα και θα επικεντρωθεί ιδίως στη δημοκρατική συμμετοχή κατά την προετοιμασία για τις εκλογές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου το 2009.

Η Επιτροπή αναμένει ότι η **Eurojust**, η οποία είναι επί του παρόντος διακυβερνητική, θα καταστεί φορέας της ΕΕ, σύμφωνα με το Σύνταγμα. Όπως συμφωνήθηκε στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο το Δεκέμβριο του 2003, το σημερινό Ευρωπαϊκό Παρατηρητήριο των Φαινομένων Ρατσισμού και Ξενοφοβίας θα επεκταθεί και θα καταστεί μία ολοκληρωμένη Υπηρεσία για τα Θεμελιώδη Δικαιώματα.

Η Επιτροπή σκοπεύει να υποβάλει νομοθετικές προτάσεις το επόμενο έτος. Ωστόσο, όσον αφορά το μηχανισμό αλληλεγγύης για τη διαχείριση των εξωτερικών συνόρων (τμήμα του προγράμματος «Ελεύθερη κυκλοφορία») και για το νέο πρόγραμμα που αφορά τη δικαιοσύνη, η έναρξη ισχύος της νέας συνθήκης θα καθορίσει το χρονοδιάγραμμα της δράσης.

Διασφάλιση πρόσβασης σε βασικά αγαθά και υπηρεσίες

Τα σημερινά **προγράμματα για την προστασία των καταναλωτών, την ασφάλεια των τροφίμων και την υγεία** δεν ανταποκρίνονται στις προσδοκίες των πολιτών. Επί του παρόντος, στο πλαίσιο του προγράμματος για τη δημόσια υγεία υποβάλλονται, για παράδειγμα, τρεις φορές περισσότερες αιτήσεις στήριξης απ' ό,τι μπορούν να χρηματοδοτηθούν. Η εξάλειψη των ασθενειών που συνδέονται με την τροφική αλυσίδα παρεμποδίζεται επίσης από δυσκολίες χρηματοδότησης, ενώ η διεύρυνση αποτελεί μία ιδιαίτερη πρόκληση για τη βελτίωση των κοινωνικών υποδομών (υγεία, καταναλωτές) στην ΕΕ των 25. Για τη βελτίωση αυτής της κατάστασης, η Επιτροπή προτείνει να αντικατασταθούν όλα τα υφιστάμενα μέσα με δύο κύρια μέσα πιο προσαρμοσμένα στους πολιτικούς στόχους της ιθαγένειας.

- Ένα **πρόγραμμα για την ασφάλεια των τροφίμων** θα αποσκοπεί στην καταπολέμηση των ασθενειών των ζώων, θα διευκολύνει τη συνεργασία μεταξύ των εργαστηρίων της ΕΕ, θα αμβλύνει τις διαφορές σε θέματα προτύπων ασφάλειας των τροφίμων εντός των χωρών και μεταξύ αυτών και θα διασφαλίζει την προστασία ολόκληρης της τροφικής αλυσίδας.
- Ένα **πρόγραμμα για την προστασία των καταναλωτών και της δημόσιας υγείας** θα ενισχύσει τις ικανότητες των οργανώσεων καταναλωτών και θα βελτιώσει την ασφάλεια των καταναλωτών με την καλύτερη συνεργασία μεταξύ των αρχών των κρατών μελών, καθώς και μεταξύ της ΕΕ και των τρίτων χωρών. Θα ευνοήσει επίσης τη συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών, ώστε να βελτιωθεί η αποτελεσματικότητα και η αποδοτικότητα των συστημάτων υγειονομικής περιθάλψης στην Ευρώπη.

Η **Ευρωπαϊκή Αρχή για την Ασφάλεια των Τροφίμων και το Ευρωπαϊκό Κέντρο Πρόληψης και Ελέγχου των Ασθενειών** θα παρέχουν την απαιτούμενη βοήθεια (κανονιστική και εκτελεστική) που απαιτείται από την Επιτροπή για την εκτέλεση των καθηκόντων της. Θα παρέχουν συμβουλές και θα προβαίνουν σε αναλύσεις, θα προωθούν επίσης τη δημιουργία δικτύων σε ολόκληρη την Ένωση που θα καθιστά δυνατή την ανταλλαγή των βέλτιστων πρακτικών.

Προώθηση του ευρωπαϊκού πολιτισμού και της ποικιλομορφίας

Η ανάγκη απλούστευσης της σημερινής γενεάς προγραμμάτων που αφορούν **τον πολιτισμό, τα μέσα ενημέρωσης και την νεολαία** τονίστηκε σε όλες τις αξιολογήσεις. Απλούστεροι, αναλογικότεροι και λιγότερο πολύπλοκοι συμβατικοί και χρηματοδοτικοί κανόνες θα επιτρέψουν να καταναλωθεί περισσότερη ενέργεια στην εφαρμογή των προγραμμάτων και λιγότερη στη διοίκηση.

Προς το σκοπό αυτό, η Επιτροπή προτείνει λιγότερα, απλούστερα και πιο ευέλικτα νομικά μέσα. Οι προτάσεις θα μειώσουν τον αριθμό των νομικών βάσεων από 8 που είναι σήμερα σε 4, και τον αριθμό των γραμμών του προϋπολογισμού από 22 σε 4.

Τα νέα μέσα θα επιτρέψουν μια μεγαλύτερη αποκέντρωση. Επίσης, η Επιτροπή προτίθεται να δημιουργήσει μία εκτελεστική υπηρεσία για όλα τα σχετικά προγράμματα. Ο νέος αυτός φορέας θα είναι υπεύθυνος για τα τεχνικά καθήκοντα που συνδέονται με όλα αυτά τα προγράμματα και θα παρέχει ενίσχυση και παρακολούθηση σε καθημερινή βάση.

- Το νέο **πρόγραμμα «Νεολαία»** θα διασφαλίσει την προώθηση της ευρωπαϊκής ιθαγένειας στους νέους σε ευρωπαϊκό επίπεδο καθώς και σε εθνικό και τοπικό επίπεδο. Οι σημερινές τέσσερις γραμμές του προϋπολογισμού θα αντικατασταθούν από μία, που θα καλύπτει

όλες τις δραστηριότητες που εφαρμόζονται σήμερα μέσω δύο χωριστών νομικών βάσεων (το πρόγραμμα «Νεολαία» και το πρόγραμμα κοινοτικής δράσης για την προώθηση των φορέων που δραστηριοποιούνται σε ευρωπαϊκό επίπεδο στον τομέα της νεολαίας).

Το πρόγραμμα «Νεολαία» βασίζεται σε εκχώρηση εξουσιών στις εθνικές αρχές, οι οποίες θα δραστηριοποιούνται σε ένα πλαίσιο καθορισμένο από την Επιτροπή. Το δυνατό σημείο αυτού του συστήματος είναι η ευχέρεια χρήσης που μπορούν να παρέχουν οι εθνικές αρχές μέσω της χρησιμοποίησης της εθνικής τους γλώσσας, η κατανόηση εθνικών συστημάτων, κλπ. Το πρόγραμμα επικεντρώνεται σε αποκεντρωμένες δράσεις και περιορίζει την άμεση διαχείριση στους τομείς εκείνους στους οποίους είναι σαφής η προστιθέμενη αξία (όπως τα δίκτυα, την πολιτική στήριξη και τη βοήθεια σε ΜΚΟ).

- Το νέο **πρόγραμμα «Πολιτισμός»** θα είναι ανοικτό για όλους τους πολιτιστικούς και καλλιτεχνικούς τομείς, χωρίς προκαθορισμένες κατηγορίες, καθώς και σε μια μεγαλύτερη ποικιλία πολιτιστικών φορέων, από τις εθνικές ή τοπικές διοικήσεις μέχρι τα δίκτυα και τις επιχειρήσεις του πολιτιστικού τομέα. Περιλαμβάνει μία νομική βάση σε αντίθεση με τις δύο που υφίστανται σήμερα, και μία γραμμή προϋπολογισμού σε σύγκριση με τις πέντε που υφίστανται σήμερα. Το πρόγραμμα θα είναι επίσης φιλικότερο προς το χρήστη.
- Το νέο πρόγραμμα στήριξης του **ευρωπαϊκού οπτικοακουστικού τομέα** θα έχει ως γενικούς στόχους τη διατήρηση και την ενίσχυση της ευρωπαϊκής πολιτιστικής πολυμορφίας και της οπτικοακουστικής κληρονομιάς· την προώθηση του διαπολιτιστικού διαλόγου και της κατανόησης και την αύξηση της κυκλοφορίας ευρωπαϊκών οπτικοακουστικών έργων εντός και εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Θα συνενώσει τα δύο σημερινά προγράμματα MEDIA σε ένα ενιαίο πρόγραμμα, ενσωματώνοντας τις διάφορες συνιστώσες της ευρωπαϊκής οπτικοακουστικής αλυσίδας αξίας. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της δημόσιας διαβούλευσης, οι κανόνες και οι διαδικασίες θα απλουστευθούν.
- Ένα **πρόγραμμα συμμετοχής των πολιτών** θα βασίζεται στο πρόγραμμα που μόλις ξεκίνησε και θα καλύπτει την περίοδο από το 2007. Στόχος είναι να προωθήσει τις αξίες και τους στόχους της Ένωσης, να φέρει τους πολίτες πιο κοντά στην ΕΕ και στα θεσμικά της όργανα και να ενθαρρύνει τη ενεργό συμμετοχή των πολιτών στα κοινά. Στήριξη μπορεί επίσης να χορηγηθεί σε οργανισμούς που επιδιώκουν ένα στόχο γενικού ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος στον τομέα της ενεργού συμμετοχής του ευρωπαίου πολίτη, καθώς και στα “επιτελεία εγκεφάλων”. Θα απαιτηθεί η λήψη περαιτέρω μέτρων και στις αρχές του 2005 θα υποβληθεί νέα νομοθετική πρόταση.

Μέσο αλληλεγγύης και άμεσης αντίδρασης

Η ανάληψη δράσης σε ευρωπαϊκό επίπεδο θα καταστήσει δυνατή μια κοινή προσέγγιση για τις καταστάσεις έκτακτης ανάγκης. Ένα **μέσο αλληλεγγύης και άμεσης αντίδρασης** θα παρέχει στους πολίτες μία ευρωπαϊκή απάντηση σε περίπτωση μεγάλων καταστροφών. Το πεδίο εφαρμογής του προβλεπόμενου μέσου θα περιλαμβάνει άμεση αντίδραση (συντονισμός και χρησιμοποίηση πόρων για την άμεση αντιμετώπιση της καταστροφής) και χρηματοδοτική βοήθεια για την αντιμετώπιση καταστάσεων έκτακτης ανάγκης συνεπεία μιας απρόβλεπτης κρίσης. Θα μπορεί επίσης να ανταποκρίνεται στην ανάγκη κάλυψης μέτρων ετοιμότητας. Το μέσο θα παρέχει χρηματοδότηση για τη στήριξη των θυμάτων της τρομοκρατίας, θα ικανοποιεί τις ανάγκες της προστασίας των πολιτών και θα αντιδρά στις κρίσεις στον τομέα της δημόσιας υγείας, καθώς επίσης και στις επιπτώσεις από άλλες φυσικές καταστροφές.

3.4 Τομέας 4: Η Ευρώπη ως παγκόσμιος εταίρος

Με την πάροδο των ετών, η Ένωση ανέπτυξε ένα ευρύ φάσμα εργαλείων εξωτερικών σχέσεων (κοινή εμπορική πολιτική, συνεργασία στο πλαίσιο διμερών και πολυμερών συμφωνιών, αναπτυξιακή συνεργασία, κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας, κοινή πολιτική άμυνας και ασφάλειας, ανθρωπιστική βοήθεια και χρηματοδοτική στήριξη, καθώς και η εξωτερική προβολή των εσωτερικών πολιτικών: ενέργεια, περιβάλλον, μεταφορές, δικαιοσύνη και εσωτερικές υποθέσεις, κλπ). Η δημιουργία νέων γραμμών προϋπολογισμού μέσω της ετήσιας δημοσιονομικής διαδικασίας, καθώς και η ακόλουθη έγκριση ad hoc νομικών βάσεων για την εφαρμογή τους προστέθηκαν στον πολλαπλασιασμό των μέσων.

Το αποτέλεσμα είναι **ένα ανομοιογενές και σύνθετο σύνολο μέσων**. Η συνολική εξωτερική βοήθεια της ΕΕ πραγματοποιείται σήμερα με πάνω από 30 διαφορετικά νομικά μέσα (προγράμματα), ορισμένα θεματικά όπως η “EIDHR³”, και γεωπολιτικά όπως τα προγράμματα EDF ή TACIS. Η Ένωση διαθέτει επίσης ένα ευρύ φάσμα μέσων της ΚΕΠΠΑ (κοινές δράσεις)⁴. Υπάρχουν επίσης ορισμένα χωριστά μέσα που καλύπτουν τις εξωτερικές επιπτώσεις των εσωτερικών πολιτικών μας, όπως η ευφυής ενέργεια. **Η αποτελεσματική διαχείριση όλων αυτών των προγραμμάτων καθίσταται ολοένα και δυσκολότερη**, καθώς και η επίτευξη ενός ικανοποιητικού επιπέδου επικοινωνίας και προβολής.

Όπως είχε προβλεφθεί στην ανακοίνωσή της της 10^{ης} Φεβρουαρίου, η Επιτροπή προτείνει δραστική απλούστευση των μέσων, ωθούμενη από την ανάγκη να διευκολυνθούν η συνοχή και η συνεκτικότητα των εξωτερικών δράσεων και να επιτευχθούν περισσότερα και καλύτερα αποτελέσματα με τους διαθέσιμους πόρους, τηρώντας τις ακόλουθες αρχές:

- **Η πολιτική πρέπει να καθορίζει τα μέσα:** Είναι πραγματικά επικίνδυνο να αρχίσει να χτίζεται ένα σπίτι από τη στέγη και να υπαγορεύονται οι πολιτικές από τα μέσα, και είναι καιρός για την ΕΕ να μεταρρυθμίσει τα μέσα της, προκειμένου να τα καταστήσει συνεκτικότερα και προσανατολισμένα στα αποτελέσματα και προκειμένου να μπορέσει να αυξήσει το αποτέλεσμα μόχλευσής τους και την ευελιξία τους.
- **Διασφάλιση μιας συνολικής συνεκτικής πολιτικής:** Ο κατάλληλος συνδυασμός πολιτικών και η ισορροπία μεταξύ της ανάγκης μιας βραχυπρόθεσμης αντίδρασης, αφενός, και μακροπρόθεσμων στρατηγικών, αφετέρου, θα διασφαλιστούν μέσω των εγγράφων στρατηγικής ανά χώρα (ΕΣΧ) και των εγγράφων περιφερειακής στρατηγικής (ΕΠΣ), καθώς και των θεματικών στρατηγικών και των στρατηγικών γπροςχώρησης. Με την προϋπόθεση τακτικών επανεξετάσεων και την χρησιμοποίηση ενός κατάλληλου συνδυασμού των νέων προτεινόμενων μέσων, θα διασφαλιστεί η απαιτούμενη συνεκτικότητα στην προσέγγιση.
- **Απλούστευση της διάρθρωσης και των διαδικασιών⁵:** Οι γραμμές του προϋπολογισμού και οι διαδικασίες (μέσα χρηματοδότησης και η νομική τους βάση) θα αναδιοργανωθούν προκειμένου να καταστούν αποτελεσματικότερες και αποδοτικότερες, ιδίως όσον αφορά

³ Ευρωπαϊκή πρωτοβουλία για τη δημοκρατία και τα δικαιώματα του ανθρώπου.

⁴ Τα 100 διαφορετικά μέσα που αναφέρονται στην ανακοίνωση της 10^{ης} Φεβρουαρίου περιλαμβάνουν τόσο τον 1^ο Πυλώνα όσο και τα μέσα της ΚΕΠΠΑ.

⁵ Επί του παρόντος υπάρχουν 91 γραμμές προϋπολογισμού στους πολιτικούς τομείς της οικογένειας RELEX. Στο πλαίσιο αυτό δεν περιλαμβάνονται οι γραμμές προϋπολογισμού σε άλλες πολιτικές που χρησιμοποιούν πόρους από τον σημερινό Τομέα 4.

τις καταστάσεις έκτακτης ανάγκης και τις κρίσεις, και προκειμένου να ανταποκρίνονται καλύτερα σε νέες πρωτοβουλίες όπως το Παγκόσμιο Ταμείο για την Καταπολέμηση του HIV/AIDS, της Φυματίωσης και της Ελονοσίας ή η Πρωτοβουλία υπέρ των Υπερχρεωμένων Φτωχών Χωρών.

- **Διάθεση πόρων προσανατολισμένης στα αποτελέσματα:** Υπάρχει ευρεία συναίνεση ως προς την ανάγκη διάθεσης πόρων σύμφωνα με τα αναμενόμενα και τα πραγματικά αποτελέσματα. Η διαδικασία των εγγράφων στρατηγικής ανά χώρα και ανά περιοχή, υποστηριζόμενη από μεγαλύτερες αναλυτικές ικανότητες, θα έπρεπε να είναι προσανατολισμένη στους αρχικούς στόχους και τα πραγματικά επιτεύγματα.
- **Καλύτερος διάλογος και συντονισμός με άλλους χορηγούς βοήθειας και οργανισμούς:** Καταρχάς, με τα άλλα θεσμικά όργανα της ΕΕ, καθώς επίσης και με τα κράτη μέλη και τους οργανισμούς του Bretton Woods.
- **Καλύτερος διάλογος με τρίτες χώρες:** Όλες οι χώρες θα καλύπτονται από το νέο και απλουστευμένο σύνολο στοχοθετημένων μέσων, που θα είναι πιο κατανοητό και εύληπτο.

Προκειμένου να βελτιωθεί περισσότερο η συνολική αποτελεσματικότητα της βοήθειας της ΕΕ που διαχειρίζεται η Επιτροπή, τα νέα μέσα και η αποδέσμευση των κονδυλίων θα έχουν ως γνώμονα την αυξημένη προσοχή στις ανάγκες και στα κριτήρια επίδοσης. Η ενσωμάτωση της βοήθειας του πρώην ΕΤΑ στον προϋπολογισμό θα διευκολύνει τη γόνιμη αλληλεπίδραση με στόχο τη βέλτιστη αξιοποίηση των μέχρι σήμερα δύο χωριστών συστημάτων. Η Επιτροπή επιθυμεί επίσης το νέο πλαίσιο που θα ρυθμίζει τον προγραμματισμό και την παροχή της βοήθειας να της παρέχει τα μέσα ώστε να ενεργεί αποτελεσματικά.

Στη νέα προτεινόμενη αρχιτεκτονική, **τρία γενικά μέσα στηρίζουν άμεσα τις ευρωπαϊκές εξωτερικές πολιτικές:** η προενταξιακή πολιτική, η πολιτική γειτνίασης και η αναπτυξιακή πολιτική. Τα τρία αυτά θεματικά μέσα έχουν σχεδιαστεί για να αντιμετωπίζουν καταστάσεις κρίσης, είτε πολιτικές, είτε ανθρωπιστικές ή χρηματοδοτικές, και θα καλύψουν όλες τις τρίτες χώρες. Η διαδικασία απλούστευσης θα περιλαμβάνει επίσης τη συγχώνευση διάφορων θεματικών μέσων που επί του παρόντος είναι χωριστά και τα οποία μπορούν να καταταγούν εκ νέου ανάλογα με το θεματικό πεδίο εφαρμογής τους.

3.4.1 Πολιτικά μέσα

- Το προενταξιακό μέσο (IPA)

Θα καλύπτει τις υποψήφιες χώρες (Τουρκία, Κροατία) και τις δυνάμει υποψήφιες χώρες (υπόλοιπες χώρες των Δυτικών Βαλκανίων). Το IPA, θα αντικαταστήσει επομένως τα υφιστάμενα μέσα (PHARE, ISPA, SAPARD και τον κανονισμό προενταξιακής στρατηγικής για την Τουρκία), απλουστεύοντας τη διαχείριση των προγραμμάτων για τις υπό ένταξη χώρες.⁶ Για τον εξορθολογισμό της βοήθειας στις χώρες των Δυτικών Βαλκανίων και την αποφυγή μιας μη αναγκαίας μεταβατικής φάσης, το IPA θα αντικαταστήσει επίσης το πρόγραμμα CARDS.

Θα καλύπτει τους ακόλουθους τομείς: ενίσχυση θεσμών, περιφερειακή και διασυνοριακή συνεργασία, περιφερειακή ανάπτυξη, ανάπτυξη του ανθρωπίνου δυναμικού, ανάπτυξη της

⁶ Στο πλαίσιο αυτό, θα ληφθούν υπόψη οι απαιτήσεις των κοινοτικών πολιτικών που πρέπει να εφαρμόσουν οι νέες υποψήφιες χώρες και οι προ-υποψήφιες χώρες.

υπαίθρου. Οι χώρες που είναι δικαιούχες του IPA θα χωριστούν σε δύο κατηγορίες, ανάλογα με το καθεστώς τους είτε ως *αναγνωρισμένες* υποψήφιες χώρες είτε ως *δυνάμει* υποψήφιες χώρες.

Όλες οι χώρες των Δυτικών Βαλκανίων καλύπτονται από τη διαδικασία σταθεροποίησης και σύνδεσης και πληρούν επομένως τις προϋποθέσεις που απαιτούνται για να θεωρηθούν ως δυνάμει υποψήφιες χώρες. Θα λαμβάνουν βοήθεια σύμφωνα με τις αρχές και τις προτεραιότητες που ισχύουν επί του παρόντος βάσει του κανονισμού CARDS: ενίσχυση θεσμών και εκδημοκρατισμός, οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη, περιφερειακή και διασυνοριακή συνεργασία και προσέγγιση προς το *κοινοτικό κεκτημένο*. Μόλις μία χώρα αποκτήσει το καθεστώς της αναγνωρισμένης υποψήφιας χώρας, το IPA θα συμπληρώσει τη βοήθεια που καλύπτει τους πέντε τομείς που αναφέρονται ανωτέρω, αποδίδοντας μεγαλύτερη προσοχή στη μεταφορά του *κοινοτικού κεκτημένου* στην εθνική νομοθεσία. Θα υπάρχει επομένως σαφής διάκριση μεταξύ υποψηφίων και δυνάμει υποψηφίων χωρών. Μία χώρα μπορεί να περάσει από το καθεστώς της δυνάμει υποψήφιας χώρας στο καθεστώς της υποψήφιας χώρας μόνο με τη λήψη ομόφωνης πολιτικής απόφασης από το Συμβούλιο, μετά από αξιολόγηση από την Επιτροπή.

- Το Ευρωπαϊκό Μέσο Γειτνίασης & Εταιρικής Σχέσης (ENPI)

Στην ανακοίνωσή της της 12^{ης} Μαΐου 2004⁷, που εγκρίθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Ιουνίου, η Επιτροπή ανέφερε ότι η ευρωπαϊκή πολιτική γειτνίασης (ENP), γενικά, και τα σχέδια δράσης ENP, ειδικότερα, θα παρέχουν ένα πλαίσιο προσανατολισμού για τη χρηματοδοτική βοήθεια που θα διατεθεί στις σχετικές χώρες εταίρους. Πρότεινε επίσης να δημιουργηθεί ένα νέο ειδικό μέσο γειτνίασης από το 2007.

Μέχρι σήμερα, υπήρχε η υπόθεση ότι το μέσο αυτό θα συμπλήρωνε, παρά θα αντικαταθιστούσε τα υπάρχοντα μέσα (TACIS, MEDA) ή τους διαδόχους τους και θα επικεντρωνόταν σε δραστηριότητες διασυνοριακής και διεθνικής συνεργασίας στα εξωτερικά σύνορα της ΕΕ, προκειμένου να επιτευχθεί μία δραστητική απλούστευση των διαδικασιών και μία ουσιαστική αύξηση της αποδοτικότητας.

Όσο προχωρούσαν οι εργασίες σχεδιασμού στα διάφορα μέσα εξωτερικής βοήθειας, κατέστη προφανές ότι ήταν αναγκαία μία ευρύτερη προσέγγιση προκειμένου να ληφθούν υπόψη οι ιδιαιτερότητες της ευρωπαϊκής πολιτικής γειτνίασης, να υπάρχει μεγαλύτερη προβολή στις σχέσεις με τις γειτονικές χώρες, να παρέχεται η βέλτιστη δυνατή συνοχή στη βοήθεια προς τις χώρες εταίρους και να απλουστευθεί περισσότερο η παροχή της βοήθειας. Προς το σκοπό αυτό πρέπει να διευρυνθεί το πεδίο εφαρμογής του ENPI, για να συμπεριλάβει όλη τη χρηματοδοτική βοήθεια προς τις χώρες που καλύπτονται από την ευρωπαϊκή πολιτική γειτνίασης. Το ENPI θα πρέπει να συμβάλει στην πρόληψη της ανάδυσης νέων διαχωριστικών γραμμών μεταξύ της ΕΕ και των γειτόνων της μέσω μιας μεγαλύτερης συνεργασίας σε πολιτικό, οικονομικό και πολιτιστικό επίπεδο και σε επίπεδο ασφαλείας και να προσφέρει στους δικαιούχους τη δυνατότητα να συμμετέχουν σε διάφορες δραστηριότητες της ΕΕ. Πρέπει να επικεντρωθεί ιδίως στην εφαρμογή των σχεδίων δράσεων ENP καθώς και σε κοινά συμφωνηθέντα έγγραφα που θέτουν σειρά προτεραιοτήτων, των οποίων η υλοποίηση θα προσεγγίσει τις χώρες εταίρους της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

⁷ COM (2004) 373, Ευρωπαϊκή πολιτική γειτνίασης, έγγραφο στρατηγικής.

Το πεδίο εφαρμογής του υπερβαίνει την προώθηση της αειφόρου ανάπτυξης, της οικονομικής μεγέθυνσης και της μείωσης της φτώχειας. Περιλαμβάνει ουσιαστική βοήθεια για μέτρα που αποσκοπούν σε μια σταδιακή οικονομική ολοκλήρωση, μια εις βάθος πολιτική συνεργασία, που περιλαμβάνει τη νομοθετική προσέγγιση, τη δημιουργία θεσμών, τη συμμετοχή σε κοινοτικά προγράμματα και υπηρεσίες, τις διασυνδέσεις και την ανάπτυξη κοινών υποδομών. Για να αυξήσει την αποτελεσματικότητα της βοήθειας, θα βασιστεί επίσης στην εμπειρία που αποκτήθηκε στο πλαίσιο της διεύρυνσης και θα χρησιμοποιήσει παρόμοια τεχνικά μέσα, όπως η αδελφοποίηση ή το TAIEΧ.

Τόσο το IPA όσο και το ENPI θα περιλαμβάνουν ένα ειδικό στοιχείο για την προώθηση της διασυνοριακής συνεργασίας (CBC) σε κάθε πλευρά των συνόρων μεταξύ της τρίτης χώρας και του σχετικού κράτους μέλους. Το στοιχείο αυτό θα συνδυάζει τους στόχους που απορρέουν από την εξωτερική πολιτική και από την οικονομική και κοινωνική συνοχή και θα λειτουργήσει σύμφωνα με μια κοινή μεθοδολογία και μια εναρμονισμένη διαχείριση βασισμένη σε αρχές όπως ο πολυετής προγραμματισμός, η εταιρική σχέση και η συγχρηματοδότηση. Οι πόροι θα διατεθούν από τους Τομείς συνοχής και εξωτερική πολιτική των προτεινόμενων δημοσιονομικών προοπτικών. Η συνεισφορά από τον Τομέα πολιτική συνοχής στο ENPI και στο IPA θα κατανέμεται από το οικείο κράτος μέλος και θα συμβάλει στους συνολικούς πόρους που διατίθενται από τα διαρθρωτικά ταμεία και το Ταμείο Συνοχής με σκοπό την τήρηση του ανωτάτου ορίου 4%.

- Το μέσο “Αναπτυξιακή Συνεργασία & Οικονομική Συνεργασία”

Το νέο μέσο θα καταστεί το σημαντικότερο μέσο για τη στήριξη των αναπτυσσομένων χωρών στις προσπάθειές τους για την επίτευξη των αναπτυξιακών στόχων της Χιλιετίας. Η επόμενη περίοδος δημοσιονομικών προοπτικών είναι καθοριστική για την επίτευξη αυτών των στόχων μέχρι το 2015. Το μέσο θα καλύπτει όλες τις χώρες, τα εδάφη και τις περιοχές που δεν θα λαμβάνουν ενίσχυση στο πλαίσιο του IPA ή του ENPI.

Θα καλύπτει την αναπτυξιακή και οικονομική συνεργασία με χώρες εταίρους και περιοχές, σε διάφορες μορφές και τρόπους, καθώς και γενικές και οριζόντιες πρωτοβουλίες σύμφωνα με τα άρθρα 179 και 181α της Συνθήκης.

Θα περιλαμβάνει τον διάδοχο του 9^{ου} ΕΤΑ, η ισχύς του οποίου λήγει το 2007. Η Επιτροπή πρότεινε πράγματι να μην υπάρξει συνέχεια με το 10^ο ΕΤΑ, αλλά η βοήθεια για τις χώρες ΑΚΕ να ενσωματωθεί πλήρως στο πλαίσιο των βασικών μέσων συνεργασίας. Αυτό αναμένεται ότι θα καταστήσει τη βοήθεια προς τις χώρες ΑΚΕ αποτελεσματικότερη (οι διαπραγματεύσεις για τις στρατηγικές των χωρών θα συμπεριλάβουν το σύνολο της βοήθειας), πιο προσαρμοσμένη και πιο αποδοτική (οικονομίες διαχείρισης, όχι μόνο για τις υπηρεσίες της Επιτροπής αλλά πρώτα απ’όλα και κυρίως για τις δικαιούχες χώρες και όλους τους ενδιαφερομένους). Η προστιθέμενη αξία που θα αποκτηθεί από την ενσωμάτωση της βοήθειας ΑΚΕ στο πλαίσιο του προϋπολογισμού με την πλήρη ευθύνη της δημοσιονομικής αρχής της ΕΕ παρουσιάστηκε σε χωριστή ανακοίνωση της Επιτροπής του Οκτωβρίου 2003⁸.

Θα καλύπτει επίσης τους τομείς εκείνους που περιλαμβάνονται σε συμφωνίες και άλλα διμερή μέσα με τις χώρες εταίρους, ή σε προγράμματα συνεργασίας που συμφωνήθηκαν από κοινού με τις χώρες εταίρους, όπως για παράδειγμα: ενίσχυση των διάφορων κοινωνικών υπηρεσιών (υγεία, εκπαίδευση), συμβολή στις βασικές υποδομές που απαιτούνται για τη

⁸ COM (2003) 590

στήριξη της οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης (μεταφορές, οργανισμοί κοινής ωφελείας, τηλεπικοινωνίες), βιώσιμη ανάπτυξη της υπαίθρου και επισιτιστική ασφάλεια στις διάφορες πτυχές της (γεωργική μεταρρύθμιση, περιβάλλον, κλπ.) συμπεριλαμβανομένων κατάλληλων μέτρων σχετικά με τη μεταρρύθμιση του πρωτοκόλλου της ζάχαρης⁹. Συμβολή στη δημιουργία ενός αποτελεσματικού ιδιωτικού τομέα, ικανού να λειτουργήσει σύμφωνα με τους παγκόσμιους εμπορικούς κανόνες και τις αρχές της οικονομίας της αγοράς (συμπεριλαμβανομένων των προσπαθειών για τη δημιουργία θεσμών που προσανατολίζονται ειδικότερα σ' αυτό τον στόχο), προώθηση της χρηστής διακυβέρνησης, κράτος δικαίου και σεβασμός των δικαιωμάτων του ανθρώπου και εκδημοκρατισμός, στήριξη της δημιουργίας θεσμών, διαχείριση του ασύλου και των μεταναστευτικών ρευμάτων, αντιμετώπιση θεμάτων ασφαλείας, όπως η καταπολέμηση του λαθρεμπορίου, της εγκληματικότητας και της τρομοκρατίας, αντιμετώπιση θεμάτων πυρηνικής προστασίας, συμβολή στην ανάπτυξη των τομέων που αφορούν τα μέσα μαζικής ενημέρωσης και επικοινωνίας, στήριξη της οικονομικής και πολιτιστικής συνεργασίας με τις πιο προηγμένες χώρες.

Το μέσο θα περιλαμβάνει τη δυνατότητα μιας ταχείας και ολοκληρωμένης απάντησης για την αντιμετώπιση μεταβατικών αναγκών μετά από κρίσεις.

3.4.2 Μέσα για την αντιμετώπιση κρίσεων

- Το μέσο σταθερότητας

Πριν από την παρέμβαση άλλων μέσων, το μέσο αυτό θα επιτρέψει στην Κοινότητα να:

- παρέχει μια αποτελεσματική, άμεση και ολοκληρωμένη απάντηση σε περίπτωση κρίσης και αστάθειας με τη βοήθεια ενός ενιαίου μέσου χρηματοδότησης που βασίζεται στην προστιθέμενη αξία του μηχανισμού ταχείας αντίδρασης, έως ότου αρχίσει ο προγραμματισμός στο πλαίσιο ενός από τα γενικά μέσα συνεργασίας και βοήθειας·
- αντιμετωπίσει παγκόσμιες και περιφερειακές διασυνοριακές προκλήσεις που απειλούν την ασφάλεια των πολιτών, όπως η καταπολέμηση του λαθρεμπορίου, του οργανωμένου εγκλήματος και της τρομοκρατίας, εφόσον κρίνεται αναγκαίο ότι πρέπει να αναληφθούν τέτοιες δράσεις για την αντιμετώπιση των κρίσεων·
- αντιμετωπίσει θέματα πυρηνικής ασφαλείας, εφόσον κρίνεται αναγκαίο ότι πρέπει να αναληφθούν τέτοιες δράσεις για την αντιμετώπιση των κρίσεων·
- αναπτύξει διεθνή ειρηνευτική ικανότητα σε εταιρική σχέση με περιφερειακούς οργανισμούς, σύμφωνα με την καθορισθείσα πολιτική που συμφωνήθηκε στο πλαίσιο της διευκόλυνσης για τη στήριξη της ειρήνης στην Αφρική και με τις συστάσεις της έκθεσης Brahimi·
- πραγματοποιεί αποστολές στήριξης των εκλογών σε χώρες όπου είναι πολύ επικίνδυνο να αποσταλούν παρατηρητές.

⁹ Τα μέτρα αυτά περιέχονται στην Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Συμβούλιο και στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σχετικά με τη δημιουργία αειφόρου γεωργικού προτύπου για την Ευρώπη μέσω της μεταρρυθμισμένης ΚΓΠ – μεταρρύθμιση του τομέα της ζάχαρης (COM(2004)499).

Το μέσο προβλέπει, εξάλλου, ένα πλαίσιο αντιδράσεων σε νέες πολιτικές πρωτοβουλίες που στηρίζονται από την Ένωση σύμφωνα με τους στόχους του κανονισμού, εφόσον αυτό συμπληρώνει δράσεις που αναλαμβάνονται στο πλαίσιο των μέσων εξωτερικής πολιτικής.

Οι υφιστάμενοι νομικοί περιορισμοί των Συνθηκών¹⁰ δεν επιτρέπουν τη δημιουργία ενός ενιαίου μέσου που αφορά πολλούς πυλώνες για την εξέταση όλων αυτών των πτυχών. Το μέσο σταθερότητας είναι επομένως ένα μέσο που αφορά καθαρά τον πρώτο πυλώνα. Τα μέτρα σχετικά με τον δεύτερο πυλώνα θα εξακολουθήσουν να θεσπίζονται στο πλαίσιο της ΚΕΠΠΑ, το πεδίο εφαρμογής της οποίας θα καθορίζεται από το Συμβούλιο κατά περίπτωση, όπως συμβαίνει μέχρι σήμερα.

- Μέσο ανθρωπιστικής βοήθειας

Προτείνεται να διατηρηθεί η σημερινή μορφή της ανθρωπιστικής βοήθειας της ΕΕ, η οποία θεωρείται ότι έχει καθοριστεί ικανοποιητικά όσον αφορά το πεδίο εφαρμογής και τους στόχους και η οποία λειτουργεί αποτελεσματικά από άποψη παροχής και αποδοτικότητας.

Εντούτοις, στο πλαίσιο της διαδικασίας απλούστευσης και εξορθολογισμού, προτείνεται να ενσωματωθούν όλες οι άλλες δραστηριότητες ανθρωπιστικής φύσης στο μέσο ανθρωπιστικής βοήθειας. Αυτό αφορά ιδίως τις δραστηριότητες ανθρωπιστικής βοήθειας και τις ανθρωπιστικές πτυχές βοήθειας στους εκτοπισμένους πληθυσμούς.

- Μακρο-οικονομική βοήθεια (MFA)

Από τη δημιουργία της το 1990, η MFA αποδείχθηκε ένα αποτελεσματικό μέσο οικονομικής σταθερότητας και ένας μοχλός για τις διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις στις δικαιούχους χώρες. Είναι σκόπιμο να διατηρηθεί και να ενισχυθεί για την αντιμετώπιση ενδεχόμενων αυξανόμενων αναγκών, ιδίως από τις γειτονικές χώρες της διευρυμένης Ένωσης: τα δυτικά NAT (Μολδαβία, Ουκρανία, Λευκορωσία), ο Καύκασος και οι χώρες μη μέλη της Μεσογείου.

Το μέσο θα εξακολουθήσει να διέπεται από τις ad hoc αποφάσεις του Συμβουλίου δυνάμει του άρθρου 308 της Συνθήκης, μέχρι την έναρξη ισχύος της συνθήκης για τη θέσπιση συντάγματος.

3.4.3 Οι εξωτερικές πτυχές των εσωτερικών πολιτικών

Η προβολή των εσωτερικών πολιτικών εκτός της Ένωσης αποτελεί επίσης σημαντική πτυχή των εξωτερικών σχέσεων της Ένωσης. Είναι ζωτικής σημασίας να συνδυαστεί η ανάγκη πολιτικής συνοχής και θεματικής προβολής για τις σχετικές εσωτερικές πολιτικές (ιδίως την εκπαίδευση, το περιβάλλον, τη μετανάστευση και το άσυλο, τα τελωνεία και τη φορολογία, καθώς και τα δίκτυα) με την ανάγκη μιας παγκόσμιας συνοχής των εξωτερικών σχέσεων (όπως αυτή καθορίζεται στα έγγραφα στρατηγικών ανά χώρα ή περιοχή).

Τα τρία γενικά μέσα που προτείνονται στο πλαίσιο των εξωτερικών σχέσεων πρέπει να καλύπτουν όλους τους πολιτικούς τομείς, είτε ως θεματική πτυχή είτε στο πλαίσιο ενός συνδυασμού πολιτικών που καθορίζεται για μια δεδομένη τρίτη χώρα. Κατά γενικό κανόνα, δεν υφίσταται επομένως ανάγκη ύπαρξης χωριστών νομικών μέσων για την εξέταση των εξωτερικών πτυχών των εσωτερικών πολιτικών, εφόσον στο εξωτερικό νομικό μέσο

¹⁰ Ο περιορισμός αυτός θα υφίσταται ακόμη και αν εγκριθεί το Σύνταγμα.

περιλαμβάνονται αντίστοιχες ισοδύναμες διατάξεις που καλύπτουν τις ειδικές απαιτήσεις της σχετικής θεματικής πολιτικής και διατηρούν την ταυτότητά τους. Στο πλαίσιο των σχετικών μέσων προβλέπονται κατάλληλες και πλήρεις διατάξεις που διασφαλίζουν ότι καλύπτονται δεόντως οι εξωτερικές πτυχές εσωτερικών πολιτικών, προβλέποντας μέτρα για τη στήριξη τομέων πολιτικών όπως του περιβάλλοντος, του ασύλου και της μετανάστευσης, της εκπαίδευσης, των μεταφορών και των τελωνείων και της φορολογίας. Ιδιαίτερο βάρος δίδεται σε μέτρα για τη στήριξη της ανώτερης εκπαίδευσης (TEMPUS) με έμφαση στην κινητικότητα. Σε ορισμένες περιπτώσεις, η επιδίωξη του πολιτικού στόχου θα απαιτήσει τον μη γεωγραφικό προγραμματισμό των πόρων, δεδομένου ότι αυτοί εξυπηρετούν πολυμερείς στόχους, ώστε να είναι, για παράδειγμα, σε θέση η Ευρωπαϊκή Ένωση να προωθήσει τους περιβαλλοντικούς σκοπούς της στο πολυμερές πλαίσιο, ανεξαρτήτως των προτεραιοτήτων των μεμονωμένων δικαιούχων.

Η διαχείριση θα κατανέμεται επομένως μεταξύ των γενικών διευθύνσεων που είναι αρμόδιες για την εσωτερική πολιτική και τις εξωτερικές σχέσεις: αυτό συνεπάγεται κοινό προγραμματισμό, προεδρία της σχετικής επιτροπής από την ΓΔ RELEX επικουρούμενη από τη σχετική για την εσωτερική πολιτική ΓΔ, ή εναλλασσόμενη προεδρία. Κατά την επιλογή και την αξιολόγηση των σχεδίων από την ΓΔ AIDCO θα συμμετέχει επίσης η αρμόδια ΓΔ για την εσωτερική πολιτική.